Warpulks

1938
4. Nr.

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4. TĀLRUNIS 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI,
ZELTS, SUDRABS,
KRISTĀLLS, DZINTARS,
ALPAKA

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai

Lietojiet tikai vislabākos veļas zilumus maisiņos un tabletēs

„OZOLZĪLE"

kuŗi uztur veļu līdz vecumam sniegbaltu

Fabrika Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 115, tālrunis 26973

Imports

K. A. Bušs

Pārtikas preču, garšvielu un augļu lieltirgotava

Rīgā, Kungu ielā Nr. 23. Tālr. 20829

Tek. rēķini: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

Dzeriet visi
atspirdzinošo, dabisko dzērienu

„Ābolu dzirksteni"

„H. un J. Heisteri" Jelgavā

Vairumā: Rīgā, Matīsa ielā 56, tālr. 92123, Minsterejas ielā № 7, tālrunis 30679

Jaunatne —

Tu, mūsu cerība un nākotne!

Pērc un ar latvieša neatlaidību pamudini citus pirkt tikai latviešu rūpnieku ražojumus

G. ĒRENPREIS

velosipedu fabrika

Mazpulkis

4. (87.) Nr. 1938. g. 15. aprīlī VIII g. gāj.

Spēks, kuŗu mēs mantojam Lieldienu rītā

ARN. LŪSIS

Visos dievnamos visā pasaulē drīz atskanēs vārds: „Kristus ir augšāmcēlies — nemeklējiet dzīvo pie mirušiem!“

Līksmas kļūs cilvēku sirdis, dzirdot šos vārdus, un simti un tūkstoši ies, lai pateiktos Dievam par to, ka viņš dzīvībai licis uzvarēt nāvi un tam, kas gulējis kapa tumsā, vēlējis ieraudzīt mūžības starojošo gaismu. Kāds liels indiešu dzejnieks reiz teicis, ka viss, ko cilvēks šinī dzīvē ar prātu varot tvert, līdzinoties stacijas platformai, kur velti meklēt sev paliekošu mājas vietu, kur apstāties nozīmē — palikt pusceļā un savu mērķi nekad nesasniegt. Un arī lielais Glābējs — Jēzus Kristus, garā jau redzēdams Golgātas krustu paceļamies kā sava traģiskā likteņa zīmi — tomēr mierīgu sirdi liecina: „Es aizeju pie sava Tēva. Un tur nogājis, es gribu atkal nākt, lai ņemtu jūs pie sevis . . .“ Kristus zina, ka viņa nāve ir tikai mirklis, kad viņš no laicīgās dzīves ieiet mūžībā, ka viņa ceļš nav galā, ka tas nekad neapstāsies, un šī ticībā rūdītā atziņa dod viņam spēku mirt kā lielākam varonim, kā karavīram, kas uz mirkli jūtas sakauts, bet ne iznīcināts un uzvarēts. Kristus zina, ka viņam ir jāaiziet, lai viņš garā un mīlestībā vienmēr un visos laikos būtu pie tiem, kas paceļ savas acis uz debesīm, kur neredzams aizvijas dvēseļu ceļš mūžības meklētājiem.

Lieldienu notikums dod jēgu un saturu visai mūsu dzīvei. Mēs negribam pazust nebūtībā. Mēs negribam aiziet bojā tad, kad Lielais Saucējs mūs aicina pie sevis, teikdams, ka mūsu laicīgo dienu mērs ir piepildīts, ka mūsu divpadsmitā stunda ir atnākusi. Mēs ilgojamies redzēt to, ko neviena acs šai dzīvē nav redzējusi, ko neviena auss vēl nav dzirdējusi, bet ko Dievs ir sagatavojis tiem, kas viņu mīļo. Mēs ilgojamies aizsniegt to saulaino krastu, kur nav vairs naida un ļaunuma, kur nav ieroču un to, kas zobenu ceļ, lai paši ar zobenu taptu iznīcināti. Šī dzīve ir tiešām cīņa. Un gļēvulis būtu tas, kas labā dēļ no cīņas baidītos. Bet reiz mēs gribam mieru, to

mieru, ko dzīvē nepazīstam. Un to mēs atrodam tikai tur, uz kurieni aizgājis Cilvēka Dēls . . .

Ticība, ka mēs dzīvojam arī pēc nāves, dzimst apziņā, ka mūsu dvēsele ir stiprāka kā mūsu miesa, jo viņas mērs ir mūžība. Un tad rodas neizteicams spēks iet, cīnīties, strādāt . . . Tad rodas spēks labu gribēt un labu darīt, nekrist izmisumā un nepaļauties grūtā brīža vājumam, bet izturēt līdz galam savā vietā savu uzdevumu un pienākumu pildot. Vai arājs, pavasarim nākot, kaisītu sēklu tīrumā, ja viņam trūktu ticības, ka drīzi viņu sveiks jauno asnu skaistais zaļums un vējā klusi sanošās vārpas? Vai zinātnieks gadiem ilgi pavadītu tumšās nakts stundas pie grāmatām un veciem pergamentiem, patiesību meklēdams, ja viņu uzvarētu šaubas, ja viņš zinātu, ka patiesību tam lemts nekad neatrast? Nē — arājs tic, ka sēkla dzīvos, un zinātnieks — ka reiz viņš tomēr meklēto atradīs.

Un lielas patiesības vienmēr ir ietvertas vienkāršos vārdos. Kristus saviem mācekļiem nemēģina mācīt filosofiju. Viņš prasa tikai t i c ī b u saviem vārdiem: „Es dzīvoju un jums būs dzīvot". Un bez ticības katra doma ir neauglīga. Ticība nav tikai „uzskats", ar kuŗiem mēs pēdējā laikā esam paraduši tā lepoties, katrs mēģinādams otram iegalvot to, par ko pats, varbūt, vēl šaubās. Ticība ir visa iesākums un gals, vienīgais mūsu dzīvi uz priekšu virzītājs spēks un atpestījums.

Un — cik dziļa ticība būs mūsu sirdīs, tik varens būs tas dvēseliskais spēks, kādu mēs mantosim Lieldienu rītā.

„Es esmu vienmēr mīlējis dabu, un koki, smilgas un akmeņi ir bijuši mani uzticamākie un labākie draugi tais gados, kuŗi kā dzērves izgaisuši pie rudenīgām debesīm un tāliem apvāršņiem. Un lielo dabas grāmatu es esmu paradis lasīt tāpat, kā labprāt es lasu svētos rakstus, jo arī tur es atrodu apstiprinājumu tam, ka dzīvības gars ir stiprāks par iznīcības garu. Redzot, ka kokam nobirst plānās lapas, es neskumstu, jo vairāk par to, kas bijis, es mīlu to, kas būs. Es noglāstu rudens dzeltes skartu vārpu, un mana sirds ir pateicības pilna, ka Dievs tai devis graudus, lai mūžīgs pasaulē valdītu sējas prieks. Un tad es redzu, ka arī manī ir kāds zelta grauds. Un tā ir — mana dvēsele. Un mierīgs un dziļas ticības pilns tad es raugos nākotnē, zinādams, ka tas, kam rudens licis mirt, dzīvo jauna pavasaŗa gaidās . . ."

Šos vārdus es lasīju kādā dienas grāmatā. Un arī man liekas, ka radība liecina par Radītāju, ka arī pavasaŗa atmoda liecina par dzīvību. To, ko daba mums rāda, liksim blakus tam, kam mēs ticam — proti, ka Kristus ir augšāmcēlies, ka viņš dzīvo un valda mūžīgi. Un tad patiess būs mūsu Lieldienu prieks, cita prieka klusās svētku dienās mums nevajadzēs.

Marta vēji

ED. TŪTERS

Jau ielejas miglājos zilgas
Un pumpuri bērzzaros sienas;
Nāk tuvāk nu atkal tās dienas,
Kas visiem ir kārstākās ilgas . . .
Viss pamostas, viss kautko gaida,
Pat saulīte košāk nu smaida.

Tur, dzimtenes kalnos un klajos,
Kur sals bij un stinguma dārdi;
Kā mīļi un priecīgi vārdi
Nu atmoda dzirdama tajos.
Kāpj mākoņos cīruļa dziesma,
Šķiet, krūtīs tev metis kāds liesmas. . . .

Aiz līgsmes sirds tik tikko valdas;
Tai istaba paliek par šauru . . .
Ai, atmodas dienas šīs saldās,
Acs meklē jau zaļu rast mauru.
Tik priecīgus vējus marts sūtījs,
Gans stabuli saldu drīz pūtīs!

Pie pagātnes lieciniekiem

O. P. 182. Skaistas mazp. v. p.

Ziemas pievakarē klejoju pa pasakaini skaisto sarmoto mežu, katrs mazākais zariņš bija apveltīts ar bagātīgu, mēness gaismā zaigojošu kristallu rotu. Aiz meža atvērās plaši lauki, tālumā mirdzēja kādas vientuļas mājas logu ugunis.

Mājās atradu trīs paaudzes; vecākā no tām bija piedzīvojusi jau vairāk kā deviņdesmit šādu ziemu. Jaunākā paaudze bija mūža sākumā un jautri čaloja ap vecmāmiņu, kuŗai lielā gadu nasta bija zemu saliekusi augumu. Tā savādi kļuva, redzot blakus jaunajām dzīvībām tik nevarīgu, tik nespēcīgu cilvēku, likās, ka tas būtu iesūcis sevī visu pārdzīvoto rudeņu vītumu.

Kad sākām runāt par seniem laikiem, par vecmāmiņas jaunības gadiem, atmiņās tai savādi iemirdzējās acis, un valodas pavediens nebeidza risināties.

— Kungu laikos bijusi smaga dzīve, stāsta vecmāmiņa, visas dienas bijušas jāziedo kungu darbiem, savu darbu veikuši pa naktīm. Dzīvojuši tumšās, dūmainās būdās. Neskatoties uz to, ka dienas laiks bijis jāziedo kungu piedarbā, meitām bijuši pielocīti labi smagi pūri. To laiku cilvēku čaklums bijis apbrīnojams, pārnākuši no muižas darbiem, tie nejutās noguruši, bet rudens un ziemas vakaros pulcējušies silti izkurinātās pirtīs, kur skalu apgaismojumā sievietes vērpušas, adījušas, šuvušas, bet vīrieši pagatavojuši visas saimniecībā nepieciešamās lietas; pinuši kurvjus, taisījuši zirgu aizjūga piederumus un vijuši virves. „Vai tad nebija par smagu dienu un nakti strādāt?“ — ieprasos vecmāmiņai. „Nebija vis“, dzirdu atbildi, „visus darbus tad veica ar dziesmām, ar dziesmu gāja lauku darbos, dziesmas skandinot vakarēja. Katrai vietai, katram darbam bija sava dziesma.“

Piem.: Norietēja man saulīte
Tautu drēbes velējot,
Situ roku pa rociņu,
Lai skan zelta gredzentiņi.

Vai: Līgo bite, līgo meita
Pa to lielo tīrumiņu,
Bite ziedus lasīdama,
Meita sienu kaltēdama.

Tad vecmāmiņa saka man dažus desmitus dziesmu par vaiņagu:

Bārtin bāra man māmiņa,
Ka vaiņagu nenēsāju;
Ka nebija citu ziedu,
Savij bērza virsotnīti.

Tad nāca bagātīgs dziesmu birums par tautu dēlu un tautu meitu augumu:

Smuidra, gaŗa es uzaugu
Ne savai māmiņai,
Dēlu mātei es izaugu
Rīta mālu malējiņa.

Kad prasīju pēc dziesmām, kur būtu apdziedāti meži, kalni, putni, zvēri, tad tādu arī netrūka:

Pārtecēju ezeriņu
Iesalušu, nesalušu;
Kuŗa mala nesalusi,
Tur aug zelta pureniņi.

Vecmāmiņas valoda kļuva arvien gausāka, un mana piezīmju grāmata bija pildīta ar dziesmām, kur atmirdz tautas tikumi, parašas, tautas dvēsele. Kad gribu atvadīties, viņa neskatoties uz nogurumu, vēl ir atmiņu varā un grib mani vilināt arvien tālāk un tālāk pagātnes laukos.

Šo pagātnes cilvēku, pagātnes lieciniekus skaits ar katru dienu top mazāks, tie viens pēc otra aiziet mūžīgā atpūtā, aiznesdami sev līdz arī visu pagātnes dzīvi, ar tautas paradumiem, gara dzīves atspulgu un tikumiem.

Katram svētīgam darbam ir vienmēr bijusi atsaucīga mazpulku jaunatne. Arī tautas gara mantu vākšanas laukā ir daudz kas darīts, bet nav vēl viss veikts. Tāpēc nekavēsimies, apmeklēsim biežāk, aprunāsimies biežāk ar šiem pagātnes lieciniekiem, krāsim mūsu tautas labos tikumus, labos paradumus un turēsim tos godā.

Grāvrači

A. JANSONA stāsts

Skolotājs atvēra atzīmju žurnālu. Klase sastinga bijīgā klusumā. Mazais Zīriņš steidzīgi pārsēdās uz pirmo solu, lai sāktu zuflēšanu, ko viņš vienmēr darīja aiz cienības pret saviem klases biedriem.

Brīdi lūkojies žurnālā, skolotājs ierunājās:

„Paegle, Didzis . . ."

Trešajā solā piecēlās sīka auguma zēns, ģērbies pašaustos svārkos un bikšelēs, kuŗu gali bija aplipuši dūņu pikām.

„Skolotāja kungs . . ." Didzis klusi sāka savu aizstāvēšanas runu, „šīs dienas uzdevumu neesmu paguvis vēl izrēķināt. . . ."

„Neesat paguvis? Kādēļ?" Skolotājs piecēlās un piegāja pie atvērtā loga. „Pavasaris. . . . Didzim netīkas vairs sēdēt pie grāmatām! Jaukāk — futbolu spēlēt!" smaidīdams vēlīgi runāja skolotājs.

„Futbolu? — Oho!" pēkšņi klases kaktā ieskanējās pagasta veikalnieka Piķa resnā Klāva smiekli — „Kas viņu ņems futbolistu rindās! Viņš jau katru pēcpusdienu Vilku purvā grāvjus rok. . ." slepus noņirdza Klāvs.

„Grāvjus?" skolotājs sāka klausīties vērīgāk. — Klase kļuva trokšņaināka.

„Jā. . ." smieklos smakdams, attrauca resnais veikalnieka dēls. „Abi ar Rājumu Juri viņi rok grāvjus. . . Vī, kādi nobridušies!"

Didzis un Rājuma Juris piesarka un sarāvās sīkāki.

„Vai Klāva vārdiem taisnība?" skolotājs pagriezās atkal pret Didzi.

„Ja jau viņš visu tik labi zina, ko t' man vairs teikt?" Didža vārdos ieskanējās spīts.

„Nu, labi. . ." skolotājs aizvēra atzīmju žurnālu un, piegājis pie melnās tāfeles, sāka rakstīt jaunus uzdevumus.

Didzis nosēdās savā vietā un īgni pablenza uz Klāvu.

„Ko nu, grāvraci, bolē!" resnais Klāvs iešņācās. „Ož pēc dūņām kā purva bebris —" Klāvs vēl gribēja kaut ko teikt, bet spēcīgs dunkas grūdiens sānos viņu pēkšņi apklusināja. Pamanījis arī gaŗo Rājumu Juri vīstām dūres, Klāvs pavisam sarāvās un nebilda vairs ne vārda. Klasē atkal kļuva kluss kā saulgozī diendusa laikā.

Pumpurotajos pīlādžos aiz atvērtajiem logiem draiski viteroja un svilpa strazdi. Kā apreibuši pavasaŗa saulē un vējos, tie šūpojās līganajās pazarēs, uzspurdza brīžam uz būŗu pelēkajiem jumtiem, padrebināja sidrabainos spārngalus un knābjiem, kā smailām dzirklēm, sāka izlasīt no pīlādžu kŗaupainās mizas sīkos kāpurus un ķirmjus.

„Vī, kādi urķi!" pavīpsnāja mazais Didzis, slepus vērodams skolotāju, kas patlaban uz tāfeles sāka rakstīt un skaidrot jaunu uzdevumu. — Vienmulā matēmatikas stunda gurdināja zēnus un meitenes, kā vasaras saules svelmainā tveice — tikko uzasnojušus zāļu dīgstus. Tikai retais vairs klausījās skolotāja vārdos.

„Kaut labāk tāda matēmatika nebūtu izgudrota!" vēlējās Didzis. „Kaut pavasaŗos vienmēr būtu bijušas tikai zemkopības un dabas zinību stundas!"

Didzis bija rentnieku dēlēns. Viņa tēvam nepiederēja ne velēna pašam savas zemes. Kā gāju putni — Paegļu dzimta ar visu savu iedzīvi un rocību Jurģos ceļoja no viena saimnieka pie otra. Viņiem nebija pastāvīgas apmešanās vietas. — Bet varbūt tieši tādēļ vairāk par visu, mazais Didzis bija iemīļojis tīrumus, druvas un mežus. . . Katru vakaru divātā ar Rājumu Juri viņš izklejoja tālas takas un stigas.

Rājumu Juris bija gadu vecāks. Viņa tēvs skaitījās pagasta kalējs. — Aizgaujas pamatskolā mācībās Juri visi daudzināja par labāko ne savā klasē vien! Viņš zināja jau pateikt, kad dzīvojuši un kādus darbus uzrakstījuši tādi vīri, kā Dante, Bairons, Šillers. Juris prata jau arī gluži labi rēķināt ar procentēm, par

kuŗām ne Didzim, ne arī kādam citam piektās klases skolniekam nebija jausmas! — Arī šodien Juris uzmanīgi sekoja skolotāja vārdiem. Tikai tad, kad koridorā ieskanējās zvans, viņš aizvēra savu piezīmju burtnīcu un izsteidzās reizē ar Didzi skolas pagalmā.

„Vasara nav jau vairs tālu!“ jūsmīgi ierunājās Didzis. „Vī, Mežezera klājs mirgo kā sidrabs košās liesmās! Birzis kļuvušas rūsganākas. Aŗumi elpo siltas dvesmas...“

Juris klusēja. Atspiedies pret vītola kŗaupaino stumbri, viņš klausījās drauga jūsmīgajos vārdos un rubeņu purpināšanā Gaujas lejā.

„Dzi, rubeņi...“ Arī Didzis sāka klausīties vērīgāk.

„Jā...“ rāmi attrauca Juris. „Gaujas gŗava ir bagāta dažādiem jaukumiem. Vakar, klejodams tajā, atradu lielu upenāju krūmu. Ja man piederētu savs nieka zemes stūris, tūliņ sāktu ierīkot ogulāju dārzu. Gan jau ar potēm paceltu upenāja ogu saldumu un ražu!“

„Arī es Vilku purvā sausākās vietās esmu atradis trīs mežābelītes un krietnu jāņogāju krūmu. Izprātoju gan šā, gan tā, bet ko tu zini sākt, ko darīt, ja tēvam nepieder ne velēna pašam savas zemes...“ Didža valoda ritēja rāmi un gudri kā sirmam vīram.

„Nav gan nekas jaukāks, kā pašieaudzēts, krāšņs ogu vai ābeļu dārzs! Bet...“ Didzis aprāva vārdus.

„Vai nebūtu brīnumkrāšņi, ja arī ap mūsu pašu skolu — veco, izkurtējušo vītolu un vīkšņu vietā augtu košas ābeles, ķirši un ogulāji?“ — Juŗa acīs iespulgojās prieks. Lūkodamies uz šosejas pusi, viņš turpināja: — „Un vai nebūtu jauki, ja gar ceļu, kas nogriežas no šosejas uz mūsu skolu, vēju un ratu rumbu apdriskāto paegļu vietā kuplotu slaidas liepas, diženi ozoli un košuma koki?“

Juris klusēja. Atspiedies pret vītola kraupaino stumbri, viņš klausījās drauga jūsmīgos vārdos un rubeņu purpināšanā Gaujas lejā

Zēnu sirdīs ielauzās slepens prieks kā nemierīga straume. Abi viņi bija diženi dabas draugi, bet it īpaši — skaistu koku mīļotāji.

„Bet vai tu zini,“ Didža balss kļuva mazliet noslēpumaināka, „pēc nedēļas mūsu skolas pārzinim aiztrauks sešdesmitais mūža gads. Laiks sākt domāt jau par dāvinājumiem. . . Šodien pēc mācībām trešajā klasē notiks apspriede. . .“ Didzis nepaguva visu izteikt. Ieskanējās zvans, aicinādams zēnus un meitenes stundā. Apklusa smieklu šalkas. Aprima valodu čaloņa. Pagalmā palika tikai strazdi, draiski viterodami un svilpodami pumpurotajās pīlādžu pazarēs.

* * *

Skolas pārziņa dzimšanas dienas dāvinājuma izvēlē skolēni sašķēlās divi prātos.

„Nē!“ rosīgi iebilda sīka meitenīte no otrās klases — „šokolādes zaķus vai lācīšus gan nepirksim! Arī mūsu klase Lieldienās savai skolotājai bija nodomājusi dāvināt jauku šokolādes trusi, bet. . . . Viss jau sākās labi. Naudas sanāca gandrīz divi lati. Man pašai toreiz tieši iekrita braukt ar tēti uz Rīgu. — Jauki! Nopirku tādu trusi, kā prieka! Bet braucot atpakaļ — ai, ai. . . Autobuss ļaužu pilns. Karstums ka speltē! Vakarā gribēju parādīt jauko trusi arī citiem dāvinātājiem. Atvēru iesaiņojumu, acis vien ieplētās! — Ne mūsu trusim vairs ausu, ne priekšējo ķepiņu! Gandrīz vai raudas saskrēja acīs. Bet ko vairs labosi, ko saglābsi? Pat ļipiņa trusītim bija nokususi svelmainajā tveicē, braucot autobusā. Kā nu tādu bojātu dāvānu lai nesam skolotājai? Prātojām gan šā, gan tā. Beidzot sadalījām nelaimīgo trusi vienādos gabaliņos un apēdām paši. Gardums jau nu bija gan!“

Klasē uz brīdi iešalkojās smiekli.

„Nu, labi! Arī jauks portfelis ir glīta dāvana,“ ierunājās Piķu Klāvs.

„Portfelis jau skolotājam ir!“ attrauca vairākas balsis.

„Nu, tad dāvināsim pulksteni ar jauku iegravējumu,“ neatlaidās Klāvs.

„Pulksteni? Tik dārgai lietai mums nesanāks naudas!“ šaubījās Zelmeņu Judīte.

„Labāk gan padomāsim par tādu lietu, kuru varam izdarināt paši ar savu prasmi un rokām. Arī skolotājam tāda dāvana liksies daudz mīļāka, nekā pilsētā pirkts pulkstenis vai šokolādes zaķis!“ apdomīgi un nosvērti ierunājās mazais Didzis.

„Atkal jau Didzis sāks prātot!“ īgni novērsās Piķu Klāvs — „Ko tad nu vairs mēs izdomāsim, ko ar savu prasmi un rokām izdarināsim? Blēņas! Dāvināsim — ja ne pulksteni, tad spieķi nu gan!“

„To gan var!“ atšalca saucieni no visām pusēm. „Jauks spieķis ar sidraba apkalumiem — tas taču skolotājam tieši noderīgs. . . .“

„Tad tā?“ Didzis uzrāvās stāvus. Vaigi pietvīka. Balss ieskanējās skarbi: „Ja jūs negribat uzklausīt manas domas, tad mēs ar Rājumu Juri ilgāk neklausīsimies arī jūsu tukšo salmu kulšanā! — Spieķis? Vai nu tas ir kāds jaukais dāvinājums? — Bet, piemēram, krāšņu ābeļu un bērzu — —“

Juŗa cietā delna aizspieda Didža lūpas. Vārdi aprāvās. Didzis pavērās draugā.

„Ar savu labo domu nepārliecināsi vairs nevienu!“ Juris ierunājās tik klusu, ka viņa vārdus varēja sadzirdēt tikai Didzis. „Gan visu to nokārtosim mēs divi vien. Tagad iesim!“ — Abi draugi piecēlās un izgāja no klases.

„Dumpinieki!“ īgni nokremšļojās Piķu Klāvs. „Gan jau iztiksim bez to grāvraču padomiem! Gan. . .“

***

Skolas pārzinis savilka uzacis. Piķu Klāvs turpināja stāstīt:

„Ne jau šodien vien! Tāpat katru dienu — tūliņ pēc mācībām Didzis ar Juri steidzīgi nozūd. Neviens nezina, kur viņi aizvada un ko sadara visu pēcpusdienu. Tikai pēc saules rieta, kad sāk krēslot, viņi abi atkal atgriežas guļamtelpās. Iztaujājos gan šā, gan tā. Taču — velti! Didzis vēl reizēm attrauc kādu asprātību, bet Juris vienmēr noslēpumains kā purva atvars.“ Piķu Klāvs beidza stāstīt. — Skolotāja pierē iegriezās dziļas domu rievas. Arī viņam nebija zināmi abu zēnu slepenie ceļi.

„Kļūmas tekas jau nu gan Rājumu Juris ar Didzi neietu, bet. . . Dievs vien zina, kas viss var notikt. . .“ skolotāja sirdī iedūrās nemiers kā sīka skabarga.

Logu rūtīs bāloja dienas dzisas kvēle. No Aizezeres kāpa blāva migla un dūmu pūkas. Tur puiši jau svilināja pērno kūlu. . . Atspiedies uz palodzes, un iegrimis pats savās domās, skolotājs gluži nemaz nenomanīja ienākam Rājumu Juri un Didzi. Tikai Piķu Klāva griezīgais krekšķiens:

„Nu nāk — grāvrači!“ pamodināja skolotāju kā no snauda.

„Ā?“ aplūkodams tuvāk abus ienācējus, sausi ieklepojās skolotājs. — „Kādus purvus tad nu jūs esat nosusinājuši?

Svārki jau no tālienes ož pēc dūņām... Kur t' jūs bijāt?"

Didzis un Juris nevarēja parunāt ne vārda. Kaklā iespiedās rūgtums kā šķautnaina radze, bet sirdis kā dzelzs stīpa apžņaudza apņemšanās — nestāstīt nevienam, ko viņi abi katru pēcpusdienu dara Gaujas gravā un Vilku purvā. — Nē! Juris sakoda zobus un klusēja.

„Mēs tāpat vien. . ." darbā kreveļotās rokas svārku ielokos slēpdams, pliekani noteica Didzis.

„Kā — tāpat?" skolotāja piere saruka dusmu grāvās.

Juŗa acis mazliet savilga. Arī Didzis sadūga un nerunāja vairāk. Tikai Piķu Klāvs nicinoši iesmējās:

„Šodien viņi abi laikam būs bijuši pie pagasta lielajiem puišiem uz Zaļās noras — futbolu spēlēt! Kā noskrambājušies!"

Skolotāja sejā atplaiksnījās viegls smaids.

„Nu, kā? Bijāt ar lielajiem puišiem futbolu spēlēt vai grāvjus rakt?" viņš atlauza katru vārdu kā trauslu vizlas plēksnīti. Didzis izslējās:

„Ja jau mūsu skolas viszinis Klāvs to tik labi izdibinājis, ko tad mēs vēl lai piebilstam?"

Skolotājs noprata, ka šovakar abu zēnu kopējo noslēpumu neizdosies izdibināt. — „Gan jau ar laiku viss noskaidrosies bez liekām pūlēm un spaidiem..." viņš nodomāja, virzīdamies uz durvju pusi. Kāpdams pāri sliegsnim, viņš tomēr vēl brīdinoši noteica:

„Bet to gan atceraties: ja vēl reiz dzirdēšu sūdzības par jūsu slepenajām gaitām, tad mani vārdi skanēs skarbāk." Skolotājs aizgāja, — Didzis ar Juri nozīmīgi saskatījās.

„Tā tad, mēs esam nosūdzēti!" Didzis pavērās Klāvā, bet tas tūliņ kautri novērsās un bailīgi iemuka blakus istabā.

„Nu tas jau gan Piķu Klāvam godu nedara!" nicinoši pavīpsnāja Juris un, paņēmis ziepju trauciņu, izgāja mazgājamās telpās.

*

Ja Aizgaujas pagastskolas pārzinim kādu vakaru gadītos paklaiņot gar Gaujas līčiem, tad viņš katrā ziņā sāktu interesēties par noslēpumainajiem klaudzieniem un brakšķieniem, kuŗu dimdoņa pludoja no Vilku purva puses. —

Čirkst lāpstas. . .

Un ja nu viņš iedomātos paspert dažus soļus dziļāk purvājā un pameklēt dīvaino trokšņu cēloņus, tad ieraudzītu divus savus skolēnus — Paegļu Didzi un Rājumu Juri, vienu ar cirvi, otru ar lāpstu rokās — locamies ap slaidiem, tikko sapumpurojušiem bērziņiem.

Zēnu pieres aprasojušas sveķainiem sviedriem. Roku delnas tulznainas. Bet darba rosme neapsīkst ne uz mirkli.

Kad Juris apracis ap bērziem gredzenveidīgu vagu, un Didzis atcirtis visus liekos sakņu režģus, zēni pabāž svīrveidīgi zem bērziņa krietnu sklandu un piepūstiem vaigiem spiež sklandas augšējo galu uz leju. — Darbs nav vieglais. Vaigi pietvīkst iesārti kā ābeļu ziedi. No Juŗa pieres pat nopil purva dūņās krietna sviedru lāse. Bet. . .

„Būs laukā gan!" mazo mežinieku sirdīs iestaro spulgs prieks. — Sīkstajām saknēm un klūgām brakšķot, slaidais bērziņš izlec no kūdrāja. Zēni atliec muguras, norauš ar delnu no pieres sviedru lāses un prāto:

„Šodien pietiks! Saule jau aizspraukusies aiz Gaujas līču kārklāja. Pietiks gan!" — Juris paceļ uz pleciem ar visām saknēm izcelto bērziņu un sāk steidzīgi stilbot uz Vilku sūnekļa malu. Didzis, iespiedis vienā delnā cirvi, otrā — lāpstu, rosīgi seko drauga pēdām.

Pie seklā mārka, kuŗā sen jau vairs neviens saimnieks nemērc linus, viņi apstājas. Juris noņem no pleciem nesamo. Didzis atsedz no pērnajām niedrām pīto segu. Skatam paveŗas krietna rinda slaidu bērziņu, ošu, ozoliņu, kas glīti salikti līdzās viens otram, ar saknēm mārka ūdenī. Visus šos krāšņos kociņus abi mazie dabas mīļotāji izrakuši un atnesuši šurp gan no Vilku purva, gan no Gaujas ģravas un ganībām, kur tos nav paguvuši vēl apgrauzt jēri un telēni.

„Cik tad nu pavisam savākts?" sausi iejautājas Didzis.

Juris brīdi padomā un attrauc:

„Bez viena kociņa — trīsdesmit!"

„Ō, tas jau nav nieka skaitlis! Bet vai pietiks?" Didzis jautājoši paveŗas draugā. Juris atkal brīdi rēķina, beidzot nosaka:

„Pietiks! Nu jau gan, katrā ziņā, pietiks!" Juŗa vārdi skan pārliecinoši — „Sestdien varēsim sākt jau sava darba otro pusi — stādīšanu."

„Bet — mieti un bedres?"

„Visus priekšdarbus nokārtosim rīt un parīt. Tagad iesim! Skaŧ', sāk jau tumst. . ."

Apklājuši slaidos kociņus atkal ar niedras segu, zēni ar skubu metas pāri Zaļajai norai uz skolu. Jau no tālienes Didzis pamana skolas lielās klases logus apgaismotus.

„Kas tad nu tur varētu būt?" — Zēnu sirdis iekļaujas skaudrās baiļu dzirklēs. Viņi pasteidzina soļus.

Lielā klase skolnieku pilna, brāzmo čalās kā atvars. Sapulcējušies pat tādi skolēni, kas naktīs neguļ skolā, bet katru vakaru iet paši uz savām vecāku mājām.

Didzis un Juris bailīgi paveŗ durvis un iespraucas zēnu un meiteņu barā. Skolas pārzinis stāv pret katedŗa malu un runā. Viņa balss skan gaiši un tīkami. No skarbuma nav šovakar ne vēsts! — Didža un Juŗa sirdīs saplok baiļu vilnis. Smaidīdami viņi aizvirzās līdz priekšējai solu rindai. — Uz galda sidrabojas slaids magoņkoka spieķis un sidrabā kalts piezīmju bloks. Tās ir skolēnu kopējās dāvanas skolotājam. Didzis pievirzas tuvāk galdam. Bloka vākā ir iegravēti visu dāvinātāju vārdi. To vidū nav pieminēti vienīgi Didzis ar Juri. Zēni pietvīkst un saraujas sīkāki.

Skolotājs, skaistiem vārdiem valodu daiļodams, pateicas vēlreiz par dāvinājumu, kas nācis gluži negaidīts, jo viņa dzimšanas diena esot tikai pēc nedēļas.

„Bet arī es šajās krāšņajās pavasaŗa dienās gribu iešķilt jūsu sirdīs sīku prieka dzirksti pastāstīdams, ka rītu brauksim uz Rīgu — trīs dienu ilgā ekskursijā. — Apstaigāsim mūzejus, teātŗus, dažas fabrikas. . . Jūs jau visi esat bijuši centīgi savā darbā. Arī uzvešanās ziņā esat centušies būt priekšzīmīgi, izņemot divus. . ." Skolotājs pamana Didzi ar Ju-

ri „Ā, —, un beidzot arī jūs esat beiguši grāvjus rakt! Bet. . . Jūsu uzvešanās pēdējā laikā ir bijusi tāda, ka mēs citi nevēlamies jūsu līdzdalību ekskursijā. Padzīvojat vien abi še un pārdomājat, vai labi ir — neklausīt skolotāju?“ Sirmais skolas pārzinis nokāpj no katedṛa. Klase atkal ieskanas čalās un jautru smieklu šalkās kā brāzmaina krāce.

„Uz Rīgu! Uz Rīgu! Rītu brauksim uz Rīgu!“ — Tikai Didzis un Juris, klusēdami un asaras valdīdami, izspraucas no klases.

„Gan... Gan arī skolotājs drīz sapratīs mūs...“ domā abi norātie, pietvīkušie kā skābeņu lapas pret rudeni.

*

Jau trešo rītu Aizgaujas pagastskolas klasēs plešas klusums kā vecās pilsdrupās. Skolēni un skolotāji no Rīgas ekskursijas atgriezīsies tikai pēcpusdienā. To zina arī Didzis, Juris un sirmais skolas apkalpotājs — Tātiņš. Tādēļ šorīt viņi strādā rosīgāk kā citās dienās.

Sīc zāģi. . . Čirkst lāpstas. . . Klaudz smagie veseṛi. . .

Tikai pret brokasta laiku vecais Tātiņš aizkūpina savu pīpi. Darbā salīkušās muguras atliec arī Didzis ar Juri.

„Krāšņu dāvinājumu gan jūs esat izdomājuši savam skolotājam! Krāšņu gan. . .“ priecājas Tātiņš — “Nezinu vasarā košāka krāšņuma par šalcošu ozolu! Nezinu ziemā varenāka daiļuma par apsarmojušu bērzu! Un rudenī. . . Kas gan var būt skaistāks par zelta kļavu! — Krāšņi koki dara krāšņākas arī mūsu dvēseles.“ — Tātiņš visu savu mūžu bijis dārznieks, tādēļ arī zēniem tik rosīgi ir veikusies kociņu stādīšana. Ceļu, kas nogriežas no šosejas uz skolu, no abām pusēm tagad apņem slaidi bērziņi un oši. Jau pēc dažiem gadiem šis pats ceļš vīsies caur krāšņu bērzu un ošu gatvi. . .

„Tagad iestādīsim vēl pagalmā izkurtējušo vītolu vietā ozoliņus un tad varēsim sākt gaidīt aizbraucējus. . .“ nosaka Juris, slepus priecādamies savā sirdī par slaido kociņu rindām abpus ceļa.

Sāk atkal burzguļot darba rosme. . .

Klaudz smagie veseṛi . . .

Līdz launaga laikam visi kociņu stādīšanas darbi apdarīti.

„Lai nu aug un lapo ar Dieva svētību!“ nosaka vecais Tātiņš.

Pēc nobeigtā, grūtā darba zēnu sirdīs iekritusi tāda kā svētvakara jūtoņa. Apģērbušies savos jaunākajos svārkos, viņi lēni staigā ap saviem stādījumiem un gaida parādamies uz stacijas ceļa skolotājus un skolēnu pulciņu. Svētdienas svārkus uzģērbis arī Tātiņš. Arī viņš, vecs vīrs, priecājas līdz jaunajiem.

Sidrabainā pavasaṛa diena lēni slīd pret novakaru. Meža ielokā ieskanas vilciena svilpiens. Didzis ar Juri kļūst satrauktāki. — Pēc brīža uz ceļa, kas vijas no stacijas, parādās skolēnu pulciņš. Tam pa priekšu iet Aizgaujas pagastskolas sirmais pārzinis. — Jau no tālienes viņš nomana lielās pārvērtības pie skolas. Apstājas arī skolēni un vēro:

„Aplauzīto un izņekušo paegļu vietā gar ceļu tagad nu kuplo krāšņa bērziņu

gatvīte! Kāds brīnumdaris gan šeit bijis?"

Gājēji pasteidzina soļus. Klusēdami viņi ieiet tikko iedēstītā bērzu gatvītē. Viņu gaita atkal kļūst lēnāka. Skolotāji un zēni noņem cepures. Viņi iet kā caur svētu vietu. . . — Skolas pārziņa acīs mirgo asaras. Viņš paguvis jau uzminēt šā krāšņā darba darītājus. — Tie katrā ziņā būs bijuši viņa norātie un godītie „grāvrači" — Didzis un Juris! — Tur jau viņi abi nāk!

„Šī bērzu gatvīte un tie ozoliņi — pagalmā ir mūsu abu dāvinājums jums, skolotāja kungs, jūsu dzimšanas dienā!" Juŗa balss skan gaiši kā sidraba tērce.

„Mēs abi katru dienu negājām vis grāvjus rakt un uz Zaļās noras futbolu spēlēt. . . Mēs. . ." mazā Didža vārdus apslāpē smagas elsas. — Asarās iemirgojas arī citu zēnu un meiteņu acis. — Pat sirmā skolas pārziņa balss trīc, kad viņš saka:

„Mani krietnie zēni. . . Nekad savā mūžā es neesmu saņēmis tik krāšņu dāvinājumu kā šo. Jūs abi esat parādījuši mums priekšzīmi — jaunā, skaistā darbā pavasaŗos." Skolotājs pagriežas pret skolēniem. — „ Stādīsim kokus! Stādīsim visi un visur! Lai pēc gadiem šalc ap mūsu skolām un mūsu tēvu mājām krāšņas liepas, bērzi un ozoli! Bet šos abus krietnos zēnus turpmāk nedrīkst neviens no jūsu vidus nievāt par grāvračiem!"

„Nievāt?" Juŗa balsī ieskanas izbrīns — „Vai tad grāvrača vārds ir nievājošs? Katrs godīgs strādnieks, skolotāja kungs, ir godājams vīrs!"

Skolotājs samulst. Tādus vārdus viņš nav gaidījis.

„Kas grib, lai sauc vien mūs par grāvračiem!" mierīgi saka Didzis, slepus vērodams Piķu Klāvu, kas viebdamies slēpjas aiz citu skolēnu mugurām.

„Nu, labi. . ." Tagad attapies arī skolotājs — „Redzu: abi jūs vairāk par visu mīlat zemi un zemnieka darbu, tādēļ atdošu jums vienu no saviem tīrumiem! Kopjiet to, apstrādājiet! Prieks būs jums, prieks arī man . . ."

Didzis paveŗas Jurī. Acīs liesmo prieks.

„Mums — pašiem s a v a zeme!" — Zēniem liekas, viņu sirdīs laužas svētākā laime no visām pasaules laimēm. . .

* * *

Kopš tās dienas, kad Aizgaujas pārzinis atdāvināja diviem krietnākajiem skolēniem daļu no saviem tīrumiem, aizritējusi jau krietna gadu rinda. Tagad Didzis un Juris ir čakli Bulduru dārzkopības skolas audzēkņi. Pavasarī viņi beigs šīs skolas gaitas un atgriezīsies s a v ā p u s ē, kur, skolotāja dāvātā tīrumā — ierīkos jauku koku un ogulāju audzētavu.

Kustības dziesma

KURI-BERI

Mierā sēdēt netīk man,
Lai nez' kur es būtu.
Tikai tur, kur kust un skan
Īstu prieku jūtu!

Tram ta, ram ta, ram, tam, tam!
Kad es dzirdu pūšam,
Jautram marša gājienam,
Tīk man sekot mūžam.

Kling! kling! kling! kling! zvanīdams
Trams kad skrien pa ielu,
Puspilsētas apbraukdams —
Redzu darbu lielu.

Klibu, klabu! Klibu klab!
Ātrvilciens kad šaujas,
Domāju es: ai, kālab,
Neesmu pie Gaujas?

Un tā visur — lai vai kas:
Aeroplāns dūc gaisā,
Laukos traktors ierūcas,
Sirds man nodreb kaisā.

Mierā sēdēt netīk man,
Lai nez' kur es būtu.
Tikai tur, kur darbs kāds skan,
Īstu prieku jūtu.

Draugi

A. SILGAILES stāsts

Saldi vēl sapņoja mazais Guntis, kad māte maigi viņam sauca:

„Celies, dēls, celies!“

Guntis atvēra acis. Saule spīdēja pa logu istabā un padarīja visus priekšmetus gaišus un zeltainus.

Ātri Guntis izlēca no gultas. Vēl miegs lika plakstiem smagi krist uz leju, bet paskatoties uz sauli, cik dzīvinošus starus tā lēja pār visu, un iedomājoties, ka viņa brūnaļas gaida tikt zālē — miegs bija kā ar roku atņemts.

Mudīgi viņš uzģērba drēbes, uzrāva kājās mazas pastaliņas, un māte nepaguva iziet pa durvīm, kad Guntis bija tai klāt.

„Sagaidi tik, memmīt, ka neieiet dārzā,“ skriedams viņš vēl nosauca un iesteidzās kūtī. Guntim patika pašam laist govis vaļā no ķēdēm, tad viņam likās, ka viņš ar katru apsveicinātos. Ar visām viņam bija drusku jāparunā. Raibaļa, tā bija liela sliņķe, tā katrreiz gulēja.

„Nu, Raibaļa, tu esi veca govs, tev vajadzētu būt gudrai un steigties ganībās, bet tu esi par daudz liela gulētāja,“ viņš bārās ar to un papliķēja viņas spožo kaklu.

Sadzinis govis pļavā, Guntis brīdi noskatījās, kā viņas steidzīgi ēda. Troksnis, ar kādu viņas plūca zāli, viņa ausīs veidojās kā savāda mūzika. Enerģiski govis ņēma sevī dzīvības veidus, ko deva zeme, lai sevī pārstrādātu un tad to labāko no sevis dotu projām, lai tas veidotos arvienu tālāk.

Guntis ieskrēja mežā. Kamēr govis mierīgi ēd, jāpārlūko ligzdas. Lakstīgala jau perē, to var paskatīties tikai no tālienes, bet citi putniņi vēl dēj, un tur jāredz, vai ir piedēta kāda oliņa.

Labi, ka govis neēd uz vienas vietas, bet iet ēzdamas uz priekšu, tā var apskatīt visas ligzdas.

Kad Guntis atkal skrēja mežā, viņš apstājās. Gluži tuvu stāvēja stirniņa un skatījās viņā nobijusies un bikla.

Arī Gunta mazā sirds lēca ātrāk, kā parasts. Tāds brūns, mīlīgs purniņš bija izstiepts pret viņu un radziņi savādiem izrobojumiem.

. . . un zirgi sprauslodami skrēja mājās

Varbūt viss notiks kā pasakā — viņš ies klāt un stirniņa nebēgs no viņa. Bet līdz ko viņš soli spēra, stirniņa taisīja skaistu lēcienu un iedrāzās mežā. Guntis skatījās, kā viņa aizjoņoja, bet nesekoja. Viņam patika skatīties viņas vieglajā gaitā. Stalti un lidojoši bija viņas lēcieni, bet reizē ar to savādi bikli.

Guntis glāsta mazās priedītes adatas un domā . . . Reiz būs liela šī priedīte tāpat kā visas apkārtējās, nē — daudz, daudz lielāka. Viņa grib redzēt visām

pāri, grib redzēt, kas notiek tur aiz meža, kas notiek tur, kur noriet saule . . .

Arī Guntim kādreiz uznāk vēlēšanās tikt tuvāk mākoņiem, tad viņš noskatas visstaltāko egli un uzrāpjas galotnē. Bet mākoņi vēl tik tālu, tālu . . .

Ilgi Guntim nav vaļas sapņot, jāskatas, ka nenoklīst Piektaļa vai Melle. Tās vienmēr pirmās uz nedarbiem. Jāpaskatās atkal, kur lielāka zāle, lai govis labi piedas. Viņam patika noskatīties, kad viņas apaļas, apmierināti soļo mājās.

Kādu dienu ganos pie Gunta atnāca kaimiņu Rūdis. Kamēr Guntis izrādīja visas putnu ligzdas, Rūdis bija apmierināts, bet kad govis iegāja līcī, kur viņas ne mirkli nevarēja atstāt vienas — Rūdis saviebās.

„Es nevaru saprast, kas tev par prieku no tiem ganiem, es gan ganos neietu."

„Ganos var redzēt stirnas, zaķus un putnus daždažādus. Un ko tu mājās redzi? Un ja ar nekā ganos nebūtu jauka, tad tomēr kādam ir govis jāgana," atbildēja Guntis.

„Saimnieka dēlam nu gan nav ganos jāiet," Rūdis lepni noteica. „Mēs varētu tagad visu mežu izstaigāt, bet tev jāstāv pie govīm."

„Man apnīk vienmēr pa mežu staigāt," atbildēja Guntis.

„Man atkal apniktu tāda govju ganīšana. Mana māte saka, ka tā esot bērna mocīšana, ja deviņus gadus vecu jau sūtot ganos, karstā saulē cepināties. Un kā tu vari uzcelties?" prasīja Rūdis.

„Rīti man tie skaistākie. Nekad putni nedzied tik līksmi, kā rītos, nekad meži nav tik zaļi un smaržaini. Man liekas, ka arī mežs nakti sapņo, un rītos vēl klīst apkārt viņu skaisto sapņu ēnas."

Kad Rūdis aizgāja, Guntis iegrima domās. Rūda tēva mājas Ozoliņi tepat kaimiņos. Tikai dažas ēkas pacauriem jumtiem, pāris ābeles un daži ogu krūmi — tas viss.

Gunta vecāku mājas Birznieki bija pilnīgs pretstats. Ēkas glītas, visas labā kārtībā. Dārzs, lai gan neliels, labi apkopts. Un tomēr abi kaimiņu zēni, lai gan viens vecāks par Gunti, abi skraida apkārt. Bet viņš, Guntis, cēlās agri un dzina govis ganos. Varbūt Rūdim bija taisnība, ka labāk brīvībā dzīvot. Un kādēļ viņam jāiet ganos?

Pusdienā Guntis griezās pie mātes ar jautājumiem, kādi tam bija sakrājušies un kuŗiem nevarēja rast atbildi.

„Saki, māmiņ, kādēļ kaimiņu bērni var staigāt bezdarbībā, bet man ir jāgana govis?" prasīja Guntis mātei.

„Pasaki, Guntiņ, kur tu labāki gribētu dzīvot, kaimiņos, vai mūsu mājās," prasīja māte.

Brīdi Guntis iegrima domās. Viņu mājās gaišas istabas, skaisti zirgi, dārzs pilns āboliem . . .

Kaimiņos — istabas tumšas, vienas, otras logu rūts vietā aizsists dēlītis. Ābeļu dārzā tikai pāris ābeļu iedzeltenām lapām . . .

„Mūsu mājās man patīk daudz, daudz labāk...

„Redzi nu. Arī mūsu mājās kādreiz ir bijis tāpat kā kaimiņos. Kad tavs tēva tēvs viņas nopircis, te bijuši neizkopti lauki un pussagruvušas ēkas. Ar nemitīgu darbu un izturību, viņš ir centies to visu veidot. Ko viņš nav varējis, to mēs esam turpinājuši. Viss iegūstams tikai ar darbu un pacietību."

Sajūsmināts Guntis aizgāja no mātes. Viņš centīsies būt čakls un stiprs. Viņš atcerējās, ka reiz, gaŗām braucot, viņš kur bija redzējis mājas ar daudz, daudz kokiem, celiņiem, puķēm . . . Viņš tā ierīkos Birzniekos. Māte tak teica, ka ar darbu viss iegūstams. Un viņš strādās. . .

Rudenī Guntis skolā ieradās jaunos zābakos, glītā uzvalkā. Arī Rūdis bija apģērbis savas labākās drēbes, bet pie jauniem zābakiem viņš nebija ticis.

Un kad bija jāiegādājas finieŗu zāģītis un vēl šādi, tādi rokdarbu piederumi, Rūdis gāja raudādams uz skolu — vecāki bija atteikušies viņam dot naudu „niekiem", labi, lai spēj samaksāt nepieciešamās maksas. Ar skaudību viņš noskatījās, ka Guntis atnāca uz skolu ar visām tām lietām, kādu viņam nebija.

„Kur tavi vecāki ņem to naudu ar ko visu to nopirkt?" prasīja viņš Guntim.

„To naudu es pats nopelnīju, tā mana gana alga," atbildēja Guntis.

Sāpes iezagās Rūda sirdī. Cik labi būtu bijis, ja arī viņš nebūtu vasaru pa-

vadījis bezdarbībā un tagad viņam būtu nauda ar ko nopirkt visu . . .

Rūdis staigāja gar skolas dārza sētu un kāri skatījās pilnajās ābelēs.

„Vai tev mājās nav ābolu?“ pēkšņi pienācis prasīja skolotājs.

„Nē! Mums ir tikai divas ābeles, bet ābolu viņās nav.„

„Vai tu gribētu, lai jums būtu liels dārzs?“

„Ai!“ iemirdzējās Rūda acis, „es gribētu lielu, lielu dārzu un pilnu ar āboliem.“

„Paprasi tēvam sešus latus, nopirksim 100 mazas ābelītes, nākošu gadu atkal simtu, uzacosim viņas un pamazām saaudzēsim lielu dārzu,“ teica skolotājs.

Guntis, kurš stāvēja netālu, pienāca tuvāku. Arī viņš gribēja lielu ābeļu dārzu!“

Brīdi Rūdis prieka pilnām acīm skatījās skolotājā, tad sāka raudāt.

„Bet manam tēvam maz naudas, viņš man nedos.“

„Es tev aizdošu!“ sparīgi teica Guntis.

„Nu, redz nu!“ priecīgi piebilda skolotājs. „Guntis ir labs draugs.“

Kad Birznieks pārveda mazās meža ābelītes, zēni ar skolotāja palīdzību ierīkoja katrs sev mazu koku skoliņu.

Pārnākot no skolas, viņi steidzās izmācīties un gāja pie savām ābelītēm. Jāaptaisa bija apkārt sētiņa, lai zaķi nenoēd mazos kociņus.

Lai gan trīs gadus vecāks par Gunti, Rūdis skatījās uz to ar savādu bijību. Guntim bija nauda, viņš varēja visu ko nopirkt, un viņš prata vienmēr atrast kādu darbu, par kuru varēja sajūsmināties un no kura varēja daudz ko gaidīt.

Daudz kas tagad Rūdim likās citāds, ko viņš agrāk neievēroja. Viņam bija kauns, kad viņš skatījās uz Ozoliņu caurajiem jumtiem, kuriem pretim pacēlās Birznieku glītās ēkas.

Pavasarī Rūdis noteica stingri, ka viņš šogad ies ganos. No sākuma viņa māte ne dzirdēt negribēja, ka viņš šogad bridīs pa auksto rasu un agri celsies. Bet kad Rūdis nepadevās, tad teica, lai pamēģina kādas dienas, gan apniks.

Tak Rūdis neapnika. Pirmajos rītos miegs ar varu vēra acis ciet un gribējās

Brīdi Guntis iegrima domās

aizmirst visu, un ļauties tā skumjām. Bet tad viņš atcerējās daudzās vajadzības skolā, kuras nevarēja pildīt naudas trūkuma dēļ, un sparīgi lēca no gultas.

Kad ganības bija kopā ar Birzniekiem, viņš satikās ar Gunti. Taisīja stabules, pūta viens par otru skaļāki un kala nākotnes plānus. Lietainās dienās viņi centās staigāt pa lauku viens par otru bezbēdīgāki — viņi gribēja norūdīties . . .

No sākuma ja Rūdis teica, ka par viņa gana algu jālāpa jumti, jāieliek kārtīgas rūtis, — viņa vecāki itkā nedzirdēja to. Viņi bija pieraduši vienaldzīgi, bez darba prieka raudzīties uz visu.

Bet mazā Rūda spars un enerģija viņus itkā atdzīvināja. Kā kauns sametās dēla priekšā. Viņi sāka ar lielāku sirsnību pieķerties darbam. Arī mazākais brālis Paulis klausīja, kad Rūdis viņam ko vēlēja darīt. Rūdis stāstīja, kā kaimiņu Guntis palīdz savai mātei visus darbus, un viņa brālītis Paulis centās tāpat darīt. Viņš slaucīja rītos istabu, laistīja puķes, nesa žagarus.

Kamēr Rūdis bija ganos, Paulis baroja cāļus, meklēja vistu ligzdas. Un viņam likās, ka dzīve būtu daudz skaistāka kļuvusi, pasaule daudz plašāka. Agrāk viņam daudzreiz likās dienas pārāk garas, tagad stundas skrēja.

Ziemas pēcpusdienās viņš gāja pretim Guntim ar Rūdi, kad tie nāca no skolas mājās. Tad viņiem bija jāstāsta viss, ko skolotāji bija šodien mācījuši, un viņš atkal stāstīja, kādus darbus šodien mājās strādājis.

Priekā dzirkstīja Pauļa acis, kad Rūdis bija apmierināts ar viņa darbiem. Viņš apņēmās sevī, censties, padarīt vienmēr ko vairāk, pārsteigt Rūdi ar kādu jaunu darbu.

— — — — — — — —

Guntis ar Rūdi kļuvuši nešķirami draugi, abi nu jau pieauguši. Viņus vieno darba prieks un mīlestība uz zemi. Abi viņi ir sastādījuši lielus augļu dārzus, visas viņu pašu audzētas ābeles un bumbieres. Ceļmalas apstādījuši liepām, ozoliem un bērziem. Vienmēr vini satiekas, vienmēr viņos kāda jauna doma, kuŗa prasa piepildījumu.

Paulis gāja vēl skolā un nesa mājās vienu liecību labāku par otru.

Vecāki redzēdami, cik sirsnīgi Rūdis nododas katram darbam, bija atdevuši viņam rīcības brīvību. Daudzreiz viņi gan noskatījās ar neuzticību, kad Rūdis ieveda kādu pārmaiņu saimniecībā, bet smagās vārpas tīrumos un kuplais āboliņš lika viņiem klusēt.

Kādu dienu sacēlās vētra. Arvienu lielāki un lielāki bija vēja brāzieni, kamēr sāka birt krusa. No sākuma visi skatījās pavirši uz baltajiem graudiņiem, bet kad tie kļuva arvien lielāki, tad daudz acu sāka skatīties ārā uz savām druvām.

Guntis pasauca ganu meitu, lai dzen govis kūtī, un pats steidzās uz lauka pie zirgiem. Viņš atlaida tos no ķēdēm un zirgi sprauslodami skrēja mājās. Tepat netālu vēl kaimiņu zirgi — Guntis steidzās pie tiem. Bet krusas gabali kļuva arvien lielāki. Guntis juta sāpes, bet viņš neievēroja tās — viņš steidzās . . .

Rūdis bija ieraudzījis Gunta rīcību un atskrēja viņam palīgā. Atlaiduši savus zirgus no ķēdēm, viņi atlaida vēl kaimiņu zirgus un tad skriešus devās mājās.

Tikai ieejot istabā, viņi sajuta, cik stipras sāpes bija visur, kur ķēruši smagie krusas gabali. Vietām bija pārsista āda, un tecēja asinis. Bet viņi daudz neraizējās par to. Viņu skati slīdēja ārā pa logu, kur viņu acu priekšā liecās stiebrs pēc stiebra. Likās, ka katrs smagās krusas gabals kristu taisni sirdī un nestu tur asas sāpes, un radītu nopūtas.

Rūdis skatījās, kā krusa sakapāja jumtus, kuŗus viņš, zēns būdams, palīdzēja tēvam uzsist, kuŗu dēļ viņš deva tik daudz no sava bērna spēka un enerģijas.

Lai cik sāpīgi tas viņam nebija, Rūdis negaudās. Taisni nepatīkamas viņam bija citu mājinieku vaimanas un kliegšana.

Cietu, stingušu skatu viņš skatījās ārā. Vai tiešām vienā brīdī aizies bojā viņa darbs? Vējš nēsāja jauno ābeļu zarus. Arī tas vēl . . .

Rūdim likās, ka viņā kaut kas salūzīs, likās, ka pietrūks spēka . . . Tad viņš paskatījās blakus uz Gunti.

Abām rokām cieši sakrampējis krēslu, viņš stāvēja un skatījās ārā. Viņa sejā bija lasāmas sāpes, bet viņš stāvēja lepns un nesalaužams. Dzīve aicināja viņu uz cīņu — bez bailēm viņš nostājās tai pretim.

Rūdis aizmirsa savu uznākušo vājumu. No dzīves klizmām jāmeklē izeja, jārod jauni ceļi — gaudas te liekas.

Kad krusa nostāja, abi draugi vispirms devās pie savām ābelēm. Daudzām nolauzti zari, nodrāztas mizas . . . Viņu mīlules, bērnu dienu darbs . . . Katra no viņām glabā sevī tik daudz bērnības ilgu . . .

Klusēdami viņi apstaigāja tīrumus. Nekas nav atstāts, viss beigts . . .Rūdim zagās asaras acīs, gribējās kliegt, bet viņš negribēja būt gļēvs. Viņš gribēja tikpat stingri paciest savas sāpes kā Guntis, tikpat droši kaŗot ar dzīvi.

Kad lauki bija apstaigāti, viņi gāja atkal dārzā. Jauca mālus, apsmērēja nodrāztās vietas, apsēja. Piesēja atlauztos zarus. Sakopuši vienu dārzu, gāja uz otru. (Turpmāk beigas).

Tālos ciemos (Beigas)

ARVIDS TREICIS

Ievērojamākās celtnes še parlamenta un ūniversitātes ēkas. Pāri augstajam Kornhaus tiltam, Āras upes otrā krastā, atrodams rožu dārzs ar slavenu promenādi. Šai apkārtnē daudz jaunu un skaistu namu. Dārzu un apstādījumu rajonā, Vēsturiskā mūzeja apkārtnē, ir sūtniecību nodalījums, kur skaistā vietā atrodas arī mūsu ģenerālkonsulāta nams.

Pa Āras upes ieleju ved tālāk ceļš uz Tūna ezeru. Sasniedzot Spīcas pilsētiņu šī ezera krastā, ir gribot negribot jāapstājas un šai vietā jāuzkavējas, jo sevišķi tad, ja laiks ir labvēlīgs. Pilsētiņai vienā pusē kalni, otrā ezers, pāri kuŗa dzelmei atkal kalnu grēdas. Pati pilsēta stāv augstu pāri ezera līmenim, kuŗa krastos vīnogu, vīģu, lauru, kastaņu dārzi, pilis, skaistas vasarnīcas. Ezera zili dzidrā dzelmē redzams, ka ziedošo krastu un krāšņo dārzu skaistumā tiecas nogrimt vientuļās galotnes, jo te, kur tuvi mūžīgo sniegu lauki un kailā granīta skarbums, vareni uzdzirkst dzīvais zaļums un ziedi.

Starp Tūna un Briencas ezeriem atrodas hoteļu un panziju pilsētiņa Interlakena. No šejienes skaists skats uz Jungfrau'u, uz kuŗu ved ceļš pa kalnu milzeņu aizu.

Sākam šo ceļu skaidrā rudens dienā. Valdzina majestātiskais Jungfraus, kuŗš stalti paceļas pret dzidro debess zilgmi, un gribas steigties. Bet drīz vien izrādās, ka ceļš ir garāks, kā sākumā liekas. Pēc šejieniešu paraduma, pasveicinām vecu gana tēvu ceļa malā, sacīdami „grienci" - kas mūsu valodā nozīmē — „Dievs palīdz!" — un prasām, cik tālu vēl līdz kalna augstienei. Vecais vīrs nopietni nolūkojas uz mums un saka: „Tālu jau nav, bet augstu." Pats savā mūžā šo ceļu esot veicis tikai kādas četras reizes. Bet tas mūs neskumdina, jo tik daudz ko redzēt, par ko priecāties. Gar abām ceļa malām lapu un skuju kokiem un krūmiem apaugušas kalnu sienas. Vietām šīs sienas kailas un stāvas. Pretī trauc bangainās upes straume, kuŗā vietām birst kalnu strautu pērles. Jo tuvāk Lauterbrunnenai, jo stāvākas kalnu sienas, jo vairāk ūdens kritumu. Pirmais brīnums šai viesnīcu ciemā ir Staubbacha ūdens kritums, kuŗa straume krīt no apmēram 700 metru augstās Mirrena klints un vārda pilnā nozīmē pārvēršas putekļos. Lauterbrunnenas ūdens kritumu radītais iespaids ir tikai ievadījums tam, ko redzam un pārdzīvojam Trimmelbacha noslēpumā. Pie šī brīnuma pienāc klāt, neko neredzējis, jo varenais ūdens kritums atrodas kalna iekšienē, tikai dobja dunoņa dzirdama. Lifts paceļ vairākus simtus metrus augstumā, straumes izalotā kalna iekšienē, un tad ieraugi kautko neparastu. No reibinošiem augstumiem lejup traucas ledainā kalnu ūdens straume, urbjoties, graujoties, krītot un lokoties pa alām, aizām, dziļumiem, kuŗus tā radījusi kalna iekšienē neapjaužamā laiku plūdumā. Dregno tumsu ogļu melnā granīta alās klaidē elektrisko spuldžu gaisma un sešus varenus kritumus radītājai straumei sekot ļauj apbrīnojami veikli ierīkotie tilti un margas. Vareno spēku reibinātājas spēles aizrautam, bieži jāapstājas, redzot un jūtot, kā dreb un trīc dzelžaini smagie akmens dziļumi. Jau labu brīdi atrodies atpakaļceļā, lai cauri Lau-

Trimmelbachs

Lugano

terbrunnenai sāktu stāvo, garo kāpienu uz mūžīgā sniega galotnēm, tomēr vienmēr vēl esi varenā pārdzīvojuma iespaidā.

Pirmais posms ceļā uz Jungfrau'a augstieni paveicas tīri viegli, un idillisko Vengenu sasniedzam ātri. Saule grimst aiz galotnēm, un nolemjam tālāk nekāpt, bez tam skati, kas gūstami no šīs 1277 metru augstās vietas, aicina apstāties. Pa kreisi Jungfrau'a sniegs un ledus mirdz vakara saulē, pretējā pusē Mirrena augstiene, ielejā krēslā iegrimušās Lauterbrunnenas mājas, aiz muguras Vengena skaistie nami, zaļās kalnu ganības, ceļi un taki, pa kuriem lejup dodas gani ar zvaniem apkārtu lopu pulkiem. Vēl ilgi no savas viesnīcas verandas lūkojamies tuvo galotņu vizošos sniegos, un kad arī tās iegrimst krēslā, ļaujamies miega varai.

Jau agri pamodušies, skatāmies, kāda izskatās sniegu klātā galotne, bet nekā neredzam. Viss ietīts dziļā miglā, kuŗai cauri krīt sīkas lietus lāses. Tikai otrā dienā varam ceļu turpināt, kaut arī vienmēr vēl ir migla. Netālu no Šeidega, 2064 metru augstumā, piepeži migla pašķiŗas, aklais noslēpums zūd, un mums blakus ir Eigera, Mencha un Jungfrau'a galotņu sniegi! Paceļoties apmēram 3000 metru augstumā uz Eigera sienas, apņem savāds miers un vientulība. Visapkārt kailas galotnes, violēti dzeltena gaisma, noslēpumaini dziļumi un miers. Pa 9 kilometrus garo tuneli, kalna dzelzceļš paceļ 3457 metru augstumā, kur sākas mūžīgā sniega un stinguma pasaule. Ceļu lejup no Šeidega veicam kājām, un tas nesagādā nekādu grūtību, varbūt tādēļ, ka dvēsele varenā pārdzīvojuma spārnota.

Ceļā uz Meiringenu vilciens augstu paceļas Rothorna pakājē, kuŗa klinšainās sienas vietām stāvu krīt dziļumā, kur viz Briencas ezera dzīles. Meiringenā valdzina Reichenbacha ūdens kritums un vairākus kilometrus garā Āras aiza. Pa ērtu un drošu laipu teku var netraucēti izsekot šai bangainai straumei kalnu aizās. Skaisti skati no augstuma gūstami braucienā no Meiringenas uz Lucernu. Ceļa vidū zobratu vilciens paceļas vairākus simtus metru augstumā. Reibinošā dziļumā krīt kalna pakājes koku lapotnes, kalnu ieplakā viz spilgti zili ezera ūdeņi, pretī sniedzas torņu galotnes, kā skaidas izkaisītas mājas lauku košā zaļumā.

No Spīcas pilsētiņas ātri ir sasniedzams 2376 metrus augstais Nizena kalns — varena piramīde, kuŗas galotnē ved virves vilciens. Jau šis virves vilciena brauciens ir pārdzīvojums, bet jo sevišķi valdzina skati no kalna galotnes. Tālakais ceļš pa centrālo Šveici, cauri kalnu dziļumiem, pāri viaduktiem un tiltiem, pāri stāvu klinšu nokarēm un kalnu grēdām, gar bangaino upju straumēm ir pārdzīvojums, kuŗš reizēm prasa visspraigāko koncentrāciju un kur ne reti vien jūtam, cik sīka rotaļlieta ir cilvēks vareno spēku spēlē.

Frutigenas pilsētiņas tuvumā atrodas varenais Kandertāles viadukts, kuŗu pārejot, vilciens paceļas augstumos, kur no sniega pasaules vari lūkoties kalnu ezeru dzīlēs un apkārtējo milzeņu varenībā. Tad sākas 14,612 metru garais Lečbergas tunelis, no kuŗa vilciens Hotennas tuvumā izšaujas dienas gaismā, turpinot ceļu gar kalnu sienu, kuŗa vietām no puskilometra augstuma stāvu krīt Ronas upes ielejas dziļumā. Šausminošo skatu satverts, dažs labs braucējs vairs nespēj valdīt par sevi, lai neizpaustu tīri bērnišķīgu aizgrābtību. Aiz Briges — vientuļas kalnu pilsētiņas —

vilciens iegrimst pasaules garākajā dzelzceļu tunelī, kurš ir 19.803 metrus garš, Simplonas apkārtnē. No Briges ved ceļi vienā pusē uz slaveno Alečas glečeri un otrā pusē uz 4505 metrus augsto, smailo Materhornu, kurš kļuvis par šīs kalnu zemes simbolu un kura apkārtnē savu varenību rāda mūžīgo sniegu un glečeru pasaule. Še tumši meži, ūdens kritumi un sniegi, sniegi. . . Aiz Simplonas tuneļa augstienes atraisās kalnu upju straumes un viegli pretī traucas Italijas saulainam krastam. Viņām līdzi viegla kļūst ceļinieku gaita, jo pēc pārvarētiem dziļumiem, augstumiem, varenības un spraiguma centrālajos Alpos, gribas iesniegties priekšā esošās ziedu zemes maigumā, kā upēm Vidusjūras zilumā.

Lugano ezera krastā atrodas romantiskā dienvidu Šveices pilsētiņa ar tādu pašu nosaukumu, kuras apkaimē ir Kastanjola — Raiņa un Aspazijas trimdas laika mājvieta. Še dienvidus krāsas, klimats, augsna. No šejienes pa varenām kalnu aizām, grēdām un sienāri, cauri Gotarda tunelim, lokoties, kāpjot un krītot, vilciens veic ceļu uz Firvaldštetes ezeru, kuru daudzina par visskaistāko Šveicē. Viņa līču krasti satiekas ar kalnu upēm, stāvām klinšu sienām, zaļām ielejām, krēslainiem mežiem, idilliskiem ciemiem, greznām kurortu pilsētām. Šī skaistā ezera krastos atrodas Šveices brīvības cīņu vadoņa — Vilhelma Tella dzimtene un skaistā Lucerna, kuŗa ar neatvairāmu spēku pievelk ceļotāju pulkus, tā kā viņa izveidojusies par tūristu centru Šveicē. Lucernas sākumi un notikumi sniedzas tālā pagātnē, par ko pastāstīt var vēl pāri palikušie liecinieki — pieminekļi, torņi, valņi, dievnami, pilis, tilti, mūzeji. Ievērojamākais no mūzejiem ir Richarda Vagnera nams, kur komponists pavadījis savu trimdas laiku Šveicē, un Lauvu piemineklis, kurš veidots pēc Torvaldzena meta, Tiljerijas aizstāvjiem Šveiciešiem. Iespaidīgas ir kongresu, stacijas un dievnamu celtnes, strūklu akas, grezni hoteļi, skaisti laukumi un promenādes. Sēžam Rožu laukuma solā saulainas rudens

Kalnu ganībās

svētdienas pēcpusdienā. Aiz muguras piekalnē dārzi, parki, grezni hoteļi ar palmu pagalmiem, ezera krastā promenāde, zem kuŗas kuplo kastāņu krāsainās lapotnes čalo studentu un daudzo viesu pulki, pretī mums ezera līča ūdeņi, otrā pusē šalc varenā strūklu aka, kuŗas aizmugurē impozantas celtnes, tām valdonīgi pāri ceļas 2133 metrus augstā Pilatus galotne, pa kreisi ezera rāmais plašums, kuŗš aicina tālumā skatāmo kalnu noslēpumā. Tam pretī skatiem pavadām viegli slīdošu tvaikonīšu jautrās ceļotāju saimes, un tad dodamies uz staciju.

Firvaldštetes ezers

Jaunais Fu (Turpinājums)

ELIZABETE FOREMAN-LEVIS

Ieraugot lukturi, zēna seja savilkās nepatikā. Hsui, tāpat kā visi veikalnieki, gaišā dienas laikā dedzināja uguni, lai ar to saviem parādniekiem liktu saprast, ka tiem jaunais gads vēl nav iestājies. Fu vārds mazākais vairs nedrīkstēja būt starp šiem nelaimīgajiem. Un zēns tieši un droši raudzījās veikalniekam acīs: „Es esmu atnācis, lai nolīdzinātu savu parādu. Kur es biju, tā ir mana darīšana." Viņš nodeva naudu Hsui. „Un nu šurp mazo papīra lapu."

Kad darīšanas nu apmierinoši bija paveiktas, zēns atkal izgāja uz ielas. Kopš vairākām nedēļām viņš pirmo reizi brīvi uzelpoja. Ar Hsui viņš bija norēķinājies, agri no rīta jau atpakaļ pilsētā, un maciņā vēl bija četrdesmit feniņi. Patiesi, viņam pūķa elpa bija atnesusi laimi!

„Atveŗat, lūdzu, durvis!" viņš sauca, sasniedzis savu dzīvokli.

Fu Be-Be atdarīja bulti un uzmanīgi novēroja zēnu, kad tas ienāca istabā. „Vai viņš tevi saķēra?" māte jautāja.

„Tā lieta nokārtota," dēls atbildēja. „Es atradu kādu izeju un viss tas notikums jau pieder pagājībai."

„Kur tad nu pēkšņi tu tik krietns?"

Jaunais Fu viltīgi pasmaidīja un tad visu pastāstīja mātei. Māte kļuva gluži bez valodas. Tad zēns paķēra naudas maciņu un pasniedza viņai četrdesmit feniņus: „Še būs jaungada pielikums jūsu ietaupījumiem zārkam." — Zēnu aplaimoja sirsnīgs mātes skats.

„Saki man tagad," jautāja viņš, sniegdamies pēc augļu trauka, „vai es arvien vēl esmu mūsu cilts dumjākā atvase?"

Fu Be-Be neatbildēja. Kā gan lai viņa to atgādinātu, ka savus divus dolārus ielikusi šinī parādā. Un ja viņš tādu summu tik visai īpatnējā veidā bija pratis nopelnīt, tad tas liecināja, ka viņš nav muļķis. Par mātes lūpām pārslīdēja vienīgi atvieglotāja nopūta. Jaunais gads bija labi iesācies.

Pēc svētkiem atgriezies savā darba vietā, jaunais Fu nelepojās ar savu piedzīvojumu, kaut gan to tik labprāt būtu darījis, jo tikai visa notikuma otrā daļa darīja viņam godu, un ja viņš kādam to stāstītu, būtu jāstāsta arī pirmā — par to nelaimīgo pulksteni.

Vienu, divas reizes viņš jau bija tik tālu, ka gribēja visu uzticēt mazajam Li, bet savaldīja muti. Un tā arī bija labāk, ja neviens nezināja, kādu muļķību tam vispirms vajadzēja izdarīt, lai tad vēlāk pierādītu, cik gudrs viņš bija. Hsui un notikumam ar ārzemju pulksteni vajadzēja uz mūžīgiem laikiem nogrimt aizmirstībā.

Spēle ar uguni.

Trīs mēnešus vēlāk, kad jaunajam Fu vajadzēja tikko atvērtajā tējnīcā nodot desmit katlus un iet gaŗām vecā Hsui tirgotavai, viņš savādi — priecīgi un reizē nīcīgi sarauca degunu. Cik tad nu tas bija ilgi atpakaļ, kad viņš baidījās iet pa šo ceļu, lai tikai nebūtu jāsastopas ar vīru, kam bija parādā. Bet tagad, kad parāds nolīdzināts, viņš priecājās, ka varēja še lepni gaŗām staigāt, lai parādītu Hsui, cik zemu viņš vērtēja tā preces. Mazais mocītājs nešaubījās, ka Hsui tas kaitināja. Viņš zēnu bija apkrāpis ar pieciem dolāriem, bet tas savukārt prata pa mazām devām atmaksāt, kaitinādams savu apkrāpēju ar mierīgu un lepnu izturēšanos.

Arī tagad Fu, gaŗām ejot veikalam, apvaldīti smīnēdams raudzījās izliktajās precēs. Bet strauja kustība ielā pēkšņi pievērsa viņa uzmanību. Tur nastu nesēji, kājām gājēji, visi pēkšņi pavēlās sāņš, kā kādas nedzirdamas pavēles mudināti. Kāds kaŗeivju pulciņš nāca pa ielu lejup. Tam priekšā formās tērpti kuliji nesa kādu cienījamu vīru greznā krēslā. Jaunais Fu cieši piespiedās pie sienas. Un tikai tad, kad kaŗavīri jau bija gaŗām, viņš atviegloti uzelpoja. Pietika, lai zēns tikai redzētu šos uniformētos vīrus, kad tas jau viņam nozīmēja briesmas visā pilsētā. Visļaunākais liktens bija tiem, kam jānonāk šo vīru kalpībā gan kā nesējiem, gan kā airētā-

jiem pie upes. Tie, kas pārnāca no airēšanas, bija miesīgi un garīgi pilnīgi sabrukuši un salauzti vīri.

Tējnīcā skanēja valodas, jo sanākuši bija kritni daudz viesu. Īpašnieks priecīgs par tik necerētu sākumu, smaidīdams saņēma atnestos katlus un laipni piedāvāja Fu tasi tējas. Zēns to cienīgi un pateicīgi pieņēma. Beidzot taču bija kāds cilvēks, kas ar viņu apgājās kā ar sev līdzīgu. Ne labprāt Fu atstāja šo jautri noskaņoto vietu un atgriezās atpakaļ darbnīcā.

Gaiss bija tveicīgs. Lietus periods nu bija garām. Jau otro reizi, kopš Fu bija Hungkingā, kalni viņpus upei pārklājās ar acālijām, rozēm un orchidejām. Visi veikali bija greznoti ziedošiem zariem. Fu apstājās pie kāda veikala galda un ieelpoja tīkamo ziedu smaržu. Bet tanī pašā brīdī viņš sajuta arī kādu kodīgu smaku. Dega kaut kur. Bet pie apvāršņa nekur nebija redzami dūmi. Droši vien kāda sieva līdz ar oglēm bija sadedzinājusi arī kādu lupatas gabalu.

Kad Fu pārnāca atpakaļ darbnīcā, visi jau sēdēja pie pusdienām. Zēns paņēma kaŗoti, bet ēda maz. Tēja viņam bija atņēmusi ēstgribu. Pēc pusdienām viņš kopā ar mazo Li nosēdās kādā saulainākā istabas kaktā un koda riekstus, kamēr vecākie vīri mierīgi kūpināja savas pīpes. Tālumā atskanēja daži šāvieni. Neviens tos neievēroja, jo tie jau te bija tik parasti, kā ratu troksnis. Zēns atcerējās redzējis uz ielas valsts nesamo krēslu. Viņš par to izstāstīja pārējiem.

„Kas tanī sēdēja?" Tangs ar interesi iejautājās.

„To es nevarēju saskatīt."

Kaparkalējs nolika pīpi malā. „Droši vien Hsu vai arī kāds no viņa virsniekiem. Pateiksimies dieviem, ka Hsu atkal pie varas un Liu, tas suns, ir sakauts."

„Ko tad Hsu viņam izdarījis?"

„Par nelaimi — nekā!" Tangs nopūtās. „Viņš kopā ar lielu daļu no saviem virsniekiem esot aizbēdzis. Bet tas nava taisnība, ka viņš būtu jau pilsētu pilnīgi atstājis. Viņa uzticīgākie piekritēji dzīvo še un Hsu vajadzēs visu savu uzmanību pievērst viņu darbībai, jo šis Liu uz visu ir gatavs, lai tikai tiktu atkal pie varas."

Pēc šiem vārdiem visi devās atkal pie darba. Kad mazais Li pēcpusdienā atgriezās no izsūtīšanas, tas zināja stāstīt, ka degot mājas ārpus pilsētas mūriem, tieši pie ārzemnieku slimnīcas. Jaunais Fu pat nepacēla galvu no darba, viņš to jau bija šorīt saodis. Ja tanī pusē dega, par savu māti viņam nebija jābaidās.

Saulei noejot Fu steigšus steidzās uz māju. Gaiss visur bija kodīgs. Pelni un kvēpi lidoja gaisā un krita cilvēkiem uz rokām un sejas. Ļaudis jautāja viens otram, kas notiekot, bet neviens skaidri nezināja. Fu iegāja istabā un tūliņ nosēdās pie bļodas, no kuŗas viņi ēda abi ar māti. Klusā balsī māte apjautājās par ugunsgrēku. Arī zēns nekā noteikta nevarēja pateikt, bet tiklīdz viņš būšot paēdis, viņš pats iešot skatīties.

Izbailēs Fu Be Be ieplēta muti: „Vai tu gribi, lai arī mūs piemeklētu ugunsgrēks?" viņa jautāja. „Jau no bērnu dienām es tevi mācīju, ka nedrīkst tur rādīties, kur ugunspūķis meklē sev upuri. Kas tur iejaucas, tas nelaimi pārnes pats uz sava jumta."

Jaunais Fu iebāza pēdējo kumosu mutē un piecēlās. „Ja pūķim patīk aprīt ārzemnieku slimnīcu, kāda gan man tur daļa. Es iešu paskatīties."

Fu Be Be kurnēja: „Tāda ir jaunatne — viņa vienmēr iejaucas svešās darīšanās. Manā laikā bērni uzklausīja pieaugušo vārdus. Bet tagad! — Un kāda gan vajadzība iejaukties paša pūķa darīšanās. Pietiek ar vienu līdzjūtīgu skatu uz nevainīgo upuri, lai pūķa naids jau būtu iegūts. Drošību dod tikai viens: palikt tālāk nost no nelaimes vietas."

Zēns pasmējās par viņas bailēm. „Gan es pratīšu ļaužu pūlī labi paslēpties, un pūķis mani nemaz nepamanīs." Pirms māte vēl paspēja attapties un atturēt, zēns jau bija ārā pa durvīm.

(Turpinājums sekos.)

Pat starp pilsētas mūriem dālijām var atrast augšanas vietu

Krāšņās dālijas ir ļoti viegli pavairot un audzēt

ŅĪNA BERGA

Vai pazīsti dāliju, šo krāšņo, krūmveida puķi, palielām lapām un košiem ziediem? Tu to katrā ziņā pazīsti. Tavā pagastā, tāpat kā tautas dziesmā, šo puķi, varbūt, sauc par jurģini vai jorģeni. un ja tā nezied tavā dārziņā, tad kaimiņu dārzā to, droši vien, ikvasaru redzi ziedam.

Ja esi rīdzinieks un tev pašam nav sava dārziņa, tad vismaz puķu veikalu skatlogos esi krāšņos dāliju ziedus apbrīnojis. Atceries, ka pagājušā rudenī Tev gribot negribot bija puķu veikala skatlogu priekšā brītiņu jāapstājas, lai vērotu skaistos ziedus. Šogad, kad arī Tev būs zeme, kur saknes audzēt un puķes dēstīt — jo katram Rīgas pilsētas mazpulka dalībniekam, kas vien vēlēsies zemi kopt, lauciņš tiks ierādīts — katrā ziņā vajadzētu iegādāties kādu no tām dāliju šķirnēm, kuras Tev puķu veikalu rīkotās dāliju izstādēs tā iepatikās. Atceries, Tev ļoti iepatikās gaiši dzeltenā, maigā, milzuziedīgā „Brachta kundze", dzīves priecīgā zelta dzeltenā „Zelta saule" (1. attēls) un rožainā „Andreas Hofer", īpatni skaistā, tumši rožainā „Karaliene" un svelmaini oranžā „Sokrats"; arī mazās, piemīlīgās pomponu dālijas „Grietiņa Heine" un „Van Citters" (2. attēls) Tev bija jāapbrīno. Visus šos nosaukumus Tu pat pierakstīji.

1. att. Zelta saule

Jā, visas šīs dālijas ir tiešām ļoti krāšņas, un kas arī ir ļoti svarīgi, — labi noder griešanai.

Ja neesi sev vēl nevienu dāliju sakni iegādājies, tad pasteidzies, jo glītākās šķirnes un arī spēcīgākās saknes tiek samērā īsā laikā izpirktas. Bez tam dāliju sakni laikus apgādājot, Tev iespējams to viegli **vairākkārtīgi** pavairot, viena stāda vietā izaudzēt trīs, četrus, piecus un pat vēl vairāk stādu.

Ja attiecīgo dāliju šķirni vēlies stipri pavairot, iegādāto sakni nekavējoties iestādi palielā, dziļākā puķu podā vai kastē (skat. 3. attēlu) un novieto siltā un saulainā vietā, piem., uz palodzes. Ik pa laikam iestādīto sakni aprasini, un kad jaunie dzinumi atraisījuši trešo vai ceturto lapu pāri, tad atgriez vai izplēs lielākos dzinumus ar īsu, asu rāvienu tā, ka līdzi atdalās arī maza gaļaina saknes daļa (skat. 4. attēlu). Tad šos dzinumus, lī-

dzīgi mirtes spraudekļiem, ieaudzē puķu podā (sk. 5. attēlu). Līdz ieaugšanai puķu podu pārsedz ar glāzi un novieto ēnā. Dārzā šos no spraudekļiem ieaudzētos stādus izstādi tikai tad, kad naktssalnas vairs nav gaidāmas, jo jaunie dzinumi ļoti vārīgi. No dzinumiem izaudzētas dālijas koši zied vēl to pašu gadu, vienā laikā ar pārējām dālijām, un līdz rudenim paspēj izveidot arī krietnu sakni.

Neizdzītas dāliju saknes parasti izstāda dārzā apm. 2 nedēļas pirms beidzamām naktssalnām. Kamēr tad jaunie dzinumi izaug, naktssalnu vairs nav, un par jauno dzinumu nosalšanu nav jābaidās. Saprotams, ja dārziņš turpat pie mājas, dāliju saknes var izstādīt arī agrāk, tikai tad dzidros, vēsos vakaros jaunie stādiņi rūpīgi jānosedz, lai naktssalna tos neiznīcinātu.

Lielas, spēcīgas dāliju saknes var pavairot, lietpratīgi tās sadalot. Visvieglāki un vispareizāki dalīšana izdodas, ja jaunie dzinumi jau mazliet saskatāmi. Saudzīgi rīkojoties ar asu nazi, sakni var sadalīt divās un pat trijās daļās.

Sakni sadalot, galvenā vērība jāpiegriež tam, lai gaļainā sakne tiktu atdalīta kopā ar daļu no vecā, pērngadējā stublāja, jo jaunie dzinumi attīstās taisni tai vietā, kur gaļainā sakne saskaņas ar veco stublāju. Bez stublāja daļas atlūzušās gaļainās saknes nav nozīmes stādīt — tās neaugs, tām vieta komposta kaudzē. Lai sadalītā sakne nebojātos,

2. att. Van Citters

tā griezuma vietā jāieberž ar ogli.

Tā, tagad atliek tikai sakni iestādīt dārzā. Atceries, ka dālija ir saules bērns, un tādēļ izvēlies tai savā dārziņā īsti gaišu un saulainu, no vēja aizsargātu vietiņu. Ja tev ir vairākas pareizi sadalītas dāliju saknes, tad ik pa 1 metram izroc nelielu bedri (pomponu dālijas stādāmas tuvāk — ik pa 50 cm) ar tādu aprēķinu, ka bedrē sakni ieliekot un zemi uzpildot, zeme virs saknes kroņa (jauno dzinumu attīstīšanās vietas) nāk vēl apm. 5 cm biezumā, kā tas redzams 6. att. Pēc saknes iestādīšanas, tās vieta nav jācenšas nolīdzināt, bet gan jāatstāj neliels padziļinājums — tad aplaistot ūdens neaiztecēs projām.

5. att. Atplēstos dzinumus ieaudzē puķu podā
1 — grants, 2 — smilts, 3 — zeme

4. att. Ar mazu gaļainās saknes daļu izplēstais dzinums viegli ieaudzējams

3. att. Saknes iestāda kastē

7. att. Mieti jāsprauž vienādā attālumā un vienā līnijā un augstumā

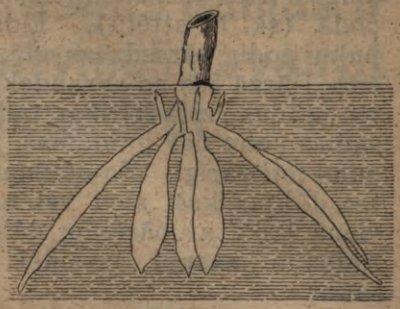

6. att. Pareizā dziļumā iestādīta

Pirms saknes iestādīšanas bedres vienā malā stingri jāiedzen glīts mietiņš, lai vēlāk varētu dāliju piesiet. Stādot vairākas dālijas, jāraugās, lai mieti būtu vienādā attālumā, vienā līnijā un augstumā (skat. 7. attēlu), jo izskatās neglīti, ja viens mietiņš augstāks, otrs zemāks; viens iesprausts vairāk pa labi, otrs pa kreisi, viens tuvāk, otrs tālāk. Mietiem nav jābūt pārāk gariem, katrā ziņā īsākiem par dāliju krūmiem. Mietam jābūt tik garam, ka dāliju krūms to vasarā pāraug, pilnīgi nosedz. Augšanas laikā dālijas pie mieta ar rafiju vairākkārt jāpiesien.

Izstādot dārzā nesadalītu dāliju sakni, tā parasti dod daudzus dzinumus. Ko ar šiem daudziem dzinumiem darīt, vai visiem ļaut augt? Nē, jāatstāj tikai 3—4 spēcīgākie dzinumi, pārējie jāizplēš.

Arī šos izplēstos dzinumus, ja tie izplēsti ar mazu gaļainas saknes daļu, var izlietot pavairošanai. Par to pagājušā vasarā pārliecinājāmies Kronvalda mazpulka lauciņā Lapeņu kolonijā, Rīgā. Iestādītām dāliju saknēm bija uzbrukuši drāts tārpi un vienu daļu no saknēm pilnīgi izložņājuši, sabojājuši. Ko nu darīt? Citu dāliju sakņu, ar ko robus aizpildīt, nebija. Par laimi iedomājāmies izlietot pavairošanai liekos dzinumus; tos atplēsām, saspraudām viegli ēnainā vietā un aprasinājām. Pirmās divas trīs dienas dzinumi gan bija apvīstuši, bet tad redzami sāka atspirgt (saprotams, tos ik dienas aprasinājām). No 10 dzinumiem ieauga 9. Mēs bijām par iegūtiem stādiņiem ļoti laimīgi, jo tagad varējām robus aizpildīt. Šie stādiņi gan bija mazliet zemāki, bet koši ziedēja un rudenī iepriecināja mūs ar glītām, paprāvām saknītēm.

Tā, kā redzi, dālijas ļaujas ļoti viegli pavairoties, gandrīz tikpat viegli kā nezāle, tikai vajaga tās arī mēģināt pavairot.

Turpmākā dāliju kopšana ir ļoti vienkārša un nekādu sevišķu grūtību nerada. Pirmā augšanas laikā, kamēr dālijas ar savām lapām zemi vēl nespēj apēnot (skat. 8. attēlu), tās rūpīgi jāapkaplē (arī pēc lietus!); sausā laikā ik pa laikam krietni jāsalej, augšanas laikā vairākkārt jāmēslo ar nitrofosku un noziedējušie ziedi, lai labāk izskatītos, jāapgriež.

8. att. Augšanas laikā dālijas rūpīgi jāapkaplē

Piedalīsimies meža audzētāju sacensībā

Iuž. mežk. E. BAKŪZIS.

Lauksaimniecībai maznoderīgās zemes jāapmežo

Valsts Prezidents **Dr. K. Ulmanis** mazpulku mežaudzētāju sacensībai ziedoja Ls 1.060,—, nosakot, ka sacensībā var piedalīties kā mazpulki, tā arī atsevišķi mazpulku dalībnieki. Sacensības sākas 1938. gada pavasarī un ilgst līdz 1941. gada rudenim. Mazpulku dalībniekiem jāpieteicas savā mazpulkā. Mazpulki pieteicas ar rakstu un iesūta savu dalībnieku atsevišķos pieteikumus novada inspektoram, kas ziņas sakopo un iesūta LLK mežkopības nozarei. Jāpieteicas līdz š. g. 1. jūnijam. Godalgošana notiks 1941. gada rudenī. Paredzētas šādas godalgas:

Mazpulkiem.

1 pirmā godalga	Ls 200,—
2 otrās godalgas pa	„ 100,—
4 trešās godalgas pa	„ 50,—

Mazpulku dalībniekiem.

2 pirmās godalgas pa	Ls 80,—
3 otrās godalgas pa	„ 40,—
6 trešās godalgas pa	„ 30,—

Godalgas ir lielas un to ir daudz; kokus stādīt, mežu sēt un kopt jāprot katram mazpulka dalībniekam, tādēļ visi, kam vien iespējams, piedalīsimies mežaudzētāju sacensībā!

1. Mazpulka kopējie uzdevumi. Mazpulkiem jāveic dažādi mežkopības darbi un jāraksta par tiem pārskats — „Mazpulku 1938. gada mežaudzētāju sacensības grāmata."

Mazpulku darbs iedalāms šādās daļās, kuŗām atbilst attiecīgā nodaļa sacensības grāmatā:

1. Mazpulka darbs līdz 1938. gada pavasarim.

2. 1938. gada pavasaŗa apmežojums un vēlākie apmežojumi.

3. Stādu audzētava.

4. Meža kopšana un aizsardzība.

5. Meža dienas.

6. Mazpulka dalībnieku apmācība mežkopībā un pašdarbība.

Mazpulki minētos darbus var arī citādi sadalīt, var tos arī papildināt vai samazināt. Piemēram, var papildināt ar meža zvēru un putnu aizsardzību, dabas pieminekļu apkopšanu un aizsardzību. Neizpildot visu plašo programmu, obligāts paliek sacensības dalībniekiem 1938. gada pavasaŗa apmežojums, piedalīšanās meža dienās un attiecīgi apraksti sacensības grāmatā. Grāmatas rakstīšanu uzņemas viens vai vairāki mazpulka dalībnieki. Mazpulka vadītājs pārbauda un paraksta katru noslēgtu darba posmu. Sacensības grāmatā savus aizrādījumus ieraksta mazpulku inspektori un LLK mežkopības nozares darbinieki. Maz-

Mežs gaida kopēju

1. Kaplis meža zemes sagatavošanai

2. Rauknis smalctīres darbiem

3. Stādamā lāpsta priedīšu stādīšanai

pulku darbu atbalsta vietējie mežziņi un arī viņi jālūdz ierakstīt grāmatā savus aizrādījumus. Mazpulku darbam atbalstu solījuši arī studējošie mežkopji un augstskolu beigušie, kas vasaras pavada uz laukiem praksē. Viņu adreses mazpulku vadītāji varēs saņemt pie mazpulku inspektoriem. Šādā veidā mazpulkiem būs atvieglota priekšlasījumu, ekskursiju un apmācību sarīkošana.

Par atsevišķām darbu grupām un nodaļām sacensības grāmatā jāievēro sekošais:

1. Mazpulka darbs līdz 1938. g. pavasarim. — Sacensības grāmatā īsumā atzīmējams, kad un kur mazpulks piedalījies agrākās meža dienās. Ja iespējams, var atzīmēt piedalījušos dalībnieku skaitu un veiktos darbus. Te atzīmējams arī kad, kur un cik lielas ierīkotas stādu audzētavas, cik stādu no viņām līdz šim izsniegts; kur un kad, kādi stādi un cik lieli agrāk ierīkotie apmežojumi u. t. t. Šī nodaļa rakstāma pati pirmā un tūlīt arī jānoslēdz. Agrāk sākto darbu turpināšana aprakstāma attiecīgās tālākās nodaļās.

2. 1938. gada pavasaŗa apmežojums un vēlākie apmežojumi. — 1938. g. pavasarī jāapmežo vismaz 1000 m² lauksaimniecībai maz noderīgas zemes vai izcirtuma. Apmežot var sējot vai stādot. Jāizvēlas augsnai piemērotas koku sugas, jālieto pareizi apmežošanas paņēmieni, apmežojumiem jābūt vēlamā biezībā. Apmežojumus vēlams izdarīt lauksaimnieku īpašumos. Apmežojumam var dot arī speciālus nosaukumus. Sacensības grāmatā jāieraksta pilnīgs darba apraksts. Šo aprakstu kā arī citus aprakstus ieteicams papildināt ar zīmējumiem un fotografijām. Aprakstā jābūt šādām ziņām: 1) apmežojuma atrašanās vieta (apr., pag., saimniecība); 2) apmežotās vietas platība un raksturs (izcirtums, lauks, maz noderīga zeme — nogāze, vecas grantsbedres u. t. t.); 3) apmežotā vietā iepriekš veiktie darbi (novākti zari, nomizoti skuju koku celmi, izcirsti krūmi u. t. t.); 4) apmežošanas paņēmiena apraksts (piem., zeme sagatavota ar kapļiem 40×40 cm lielos laukumiņos, laukumiņi 1×1 m lielos attālumos, laukumiņos stādīta 2 g. veca priede ar parasto lāpstu u. c.); 5) izlietoto stādu skaits vai sēklu vairums (kg); 6) piedalījušos mazpulka dalībnieku skaits un kopējais nostrādāto stundu skaits; 7) darbu vadītāja uzvārds un amats (mazpulka vadītājs, skolotājs, mežzinis u. c.); 8) kad apmežošana izdarīta. Tā kā jāseko tālākai apmežojuma attīstības gaitai, sacensības grāmatā jāatstāj dažas brīvas lapas attiecīgiem aprakstiem. Tur atzīmējams, kad sējums uzdīdzis, cik stādu iznācis katru gadu, kad un cik papildināts stādot vai sējot, kad izdarīta ravēšana (ja tā bijusi vajadzīga) un cik stundu nostrādāts u. t. t. Aiz 1938. g. apmežojumam paredzētā apraksta ierakstāmi turpmākie apmežojumi līdz 1941. gadam, sniedzot līdzīgas ziņas.

3. Stādu audzētava. — Mazpulkiem stādu audzētavu ierīkošana pa-

plašināma, jo ar katru gadu aug pieprasījumi pēc stādāmā materiāla un valsts mežu stādu audzētavas nespēj visus pieprasījumus apmierināt. Stādi audzējami mazpulka, mazpulka dalībnieku un arī lauksaimniecības biedrību vajadzībām. Tikai iepriekš vajadzības jānoskaidro. Mežu dep-ts stādu audzētavām dod zemi par brīvu, tāpat arī izsniedz dažādus materiālus. Šai lietā nekavējoši jāgriežas pie vietējā mežziņa. Par stādu audzētavām sacensības grāmatā jābūt ziņām par atrašanās vietu, lielumu, ierīkošanas laiku, audzējamām sugām, izlietotiem materiāliem, nostrādātām darba stundām, izsniegto stādu vairumu un vecumu u. c.

4. Meža kopšana un aizsardzība. — Šos darbus ieteicams izdarīt lauksaimnieku īpašumos un pēc iespējas iekārtot pastāvīgu demonstrējumu veidā dzīvāku satiksmes ceļu tuvumā. Jāizvēlas spilgtāks piemērs — nekopts meža gabals, un tas rūpīgi jāizkopj — jāizvāc kritušie un kaltušie koki un pienācīgi jāizretina. Salīdzināšanai var atstāt blakus nelielu nekoptu gabalu (tikai tas nedrīkst palikt par meža kaitēkļu perekli vai kļūt bīstams ugunsbriesmu ziņā). Ceļmalās šādi demonstrējumi ar attiecīgiem uzrakstiem un aicinājumiem un ar mazpulka parakstu var būt labs propagandas līdzeklis.

Protams, visiem veiktiem meža kopšanas un aizsardzības darbiem nav jābūt ar šāda veida programmas nolūku. Var tos veikt arī attālākās vietās, jo šie darbi jau paši par sevi ir ļoti svarīgi. Sacensības grāmatā jāatzīmē, kur un kad, uz cik lielas platības izdarīta meža kopšana, cik steru izvākts kritušu vai izcirsts dažādu citu materiālu, cik darba stundu nostrādāts. Līdzīgi atzīmējami meža aizsardzības darbi — kaitēkļu un ugunsbriesmu novēršanā, meža pasargāšanā no mājlopiem u. c.

5. Meža dienas. Mazpulkiem obligāti jāpiedalās kopējos vietējo meža dienu sarīkojumos, kā arī dažos gadījumos rīkojamas atsevišķas meža dienas. Šos sarīkojumos mazpulkiem jārāda priekšzīme disciplinā, pareizā darba izpildījumā un it sevišķi gādībā par agrākiem apstādījumiem. Vispirms mazpulkiem jāapkopj savi agrākie stādījumi, bet ja darbības rajonā ir aizmirsti citu izdarīti stādījumi, arī tur sava roka jāpieliek, protams, saziņā ar vietējo mežu dienu komiteju. Turpmāk Latvijas Lauksaimniecības kamera prasīs no mazpulkiem un lauksaimniecības biedrībām atbildību par visiem darbības rajonā esošiem neapkoptiem meža dienu stādījumiem. Sacensības grāmatā jāatzīmē, kad un kopā ar kādām organizācijām mazpulks piedalījies meža dienās, cik mazpulka dalībnieku piedalījies, kādus darbus mazpulks veicis, kas vadījis mazpulka darbu.

6. Mazpulka dalībnieku apmācība mežkopībā un pašdarbība. Mazpulka dalībnieku apmācība patiesībā jau notiek, veicot visus iepriekš minētos darbus. Par plašākiem pasķaidrojumiem un apmācībām reizē ar šiem darbiem, jāatzīmē attiecīgās nodaļās sacensības grāmatā. Šinī nodaļā aprakstāmas 3 speciāli rīkotās mežkopības ekskursijas, priekšlasījumi, mācības stundas un praktiskie darbi, kuŗos veikts gan arī zināms paliekošs darbs (sēts, stādīts, retināts u. t. t.), bet kur galvenais bijis — darbu iemācīt. Sacensības grāmatā jāatzīmē darbu vadītājs, laiks, vieta, ilgums, dalībnieku skaits u. t. t. Ietei-

Alejas prasa rūpīgu darbu

„Dāvanu lūdzēja" apsīte

cams vākt koku sugu — lapu, pumpuru, sēklu un koksnes paraugus, kaitēkļu un bojājumu kollekcijas. Putnu olu un ligzdu kollekcijas nav vācamas. Vērtīgākās kollekcijas noderēs izstādēm, mazpulku un mežkopības nozares novietnēm lauksaimniecības mūzejā. Par savāktiem materiāliem atzīmējams vismaz reizi gadā sacensības grāmatā.

Mazpulkam jāveicina savu dalībnieku piedalīšanās dalībnieku atsevišķā sacensībā. Atsevišķo sacensības dalībnieku skaitu un viņu panākumus mežkopībā ievēros arī visa mazpulka godalgošanā. Tādēļ mazpulks ir ieinteresēts veicināt atsevišķo dalībnieku darbu, kas panākams, rūpējoties par zināšanu izplatīšanu, par kopēju sēklu, stādāmā materiāla un darba rīku iegādi. Mazpulka sacensības grāmatā jāieraksta mazpulku dalībnieku vārdi, uzvārdi, dzimšanas gadi un adreses, kas piedalās atsevišķi sacensībā. Atsevišķās sacensības dalībnieks tomēr nevar izvairīties no mazpulka kopējiem pasākumiem. Atsevišķās sacensības dalībniekiem ir jācenšas būt cītīgākiem un priekšzīmīgākiem visā mazpulkā, jo katru gadu mazpulkam, kas piedalās sacensībā, jānovērtē dalībnieku kopējā darbā parādītā cītība, veiksme un zināšanas un reizi gadā — meža dienas noslēdzot vai citā gadījumā, sacensības grāmatas beigās jāieraksta 3 mazpulka labāko mežaudzētaju vārdi. Nepieciešamības gadījumos var ierakstīt arī vairāk. Atsevišķās sacensības dalībniekam ir jācenšas iekļūt labāko skaitā, jo tas var būt viens no izšķirošiem apstākļiem godalgošanā.

II. Atsevišķo sacensības dalībnieku darbs.

Ja viss mazpulks kopēji piedalās sacensībā, atsevišķā sacensības dalībnieka uzdevums tā tad ir būt pirmam kopējā darbā. Atsevišķi mazpulku dalībnieki var piedalīties mežaudzētāju sacensībā arī tad, ja viss mazpulks nepiedalās. Neatkarīgi no visa mazpulka piedalīšanās, mazpulka dalībnieks iekārto „Mazpulka dalībnieka 1938. gada mežaudzētāju sacensības burtnīcu" līdzīgi mazpulku sacensības grāmatai, tikai 6. nodaļas nav un 5. nodaļa saucas „Piedalīšanās meža dienās un citos mežsaimnieciska rakstura sarīkojumos." Šinī burtnīcā īsi jāapraksta visi meža un mežsaimniecības labā veiktie darbi. Mazpulka dalībnieks atbild par to, ka ieraksta tikai savus darbus. Ierakstus pārbauda un ar savu parakstu apstiprina mazpulka vadītājs. Sacensības dalībnieku burtnīcas pārbaudīs arī mazpulku inspektori un LLK mežkopības nozares darbinieki. Sacensības dalībniekam obligāti jāpiedalās kopējos mazpulku sarīkojumos un 1938. g. pavasarī piemērotā vietā jāiesēj vismaz 100 m² vai jāiestāda 50 stādi. Pārējie mežkopības darbi sacensības dalībniekiem neskaitās obligāti, bet, protams, tiks novērtēti.

Sekosim visi meža dienu aicinājumam — izdaiļosim Latviju — stādīsim kokus, sēsim mežus!

Sēklas un citi piederumi visiem mazpulkiem jāiepērk LLK mazpulku piederumu apgādā!

Jaunais līdums

(Ilgstošo 5-cīņu darbs)

J. SPROĢIS,
372. Mērsraga mazpulka diženais

372. Mērsraga mazpulka ilgstošo pieccīņu dalībnieki

Mūsu 5 ha lielajā saimniecībā bija atlicies nekultivēts 20 āru liels zemes gabals, noaudzis kokiem un pilns visāda lieluma akmeņiem, kuŗš deva gadā apm. 100 kg mazvērtīga grīšļu siena. Tādēļ 1936. g. pavasarī mēs ar brāli nospriedām šo zemes gabalu kultivēt. Kultivēšanu iesākām novembrī, kad bija padarīti visi rudens darbi. Lūdzām arī tēvu talkā. 5. novembrī kļuvu par līdumnieku pats savā līdumā.

Cik skaisti un patīkami strādāt sava paša līdumā, to sajūt tikai tad, kad esi kļuvis līdumnieks. Neviens akmens neliekas par lielu, neviena zemes lāpsta par smagu. Muskuļos rodas varens un neizsīkstošs spēks, un domās jau tēlojas viļņojošs vārpu lauks. Tikai vakarā, kad esi jau apgūlies, sajūti, cik smags ir bijis šīs dienas darbs; visi locekļi kā sadauzīti, un vēl ilgi nevari aizmigt. Bet nākošā rītā esi vēl lielāka spara un prieka pilns. Ar sajūsmu skaties, kā viens pēc otra kreveļainie bērzi pieplok pie zemes un brūnais zaru kuplums glauž veco, rūsaino zālīti. Pēc brīža no tiem palikuši tikai zaru kaudze, bet baltie stumbri sadalīti īsos gabalos.

Stumbrus tūlīt izstrādājām malkā. Pašus rezgaļus, kas bija izauguši līkumiem, atstājām saku kokiem, ratu daļām un citām vajadzībām. Zarus novedām no lauka un sākrāvām kaudzē, lai ziemu ragavu ceļā pārvestu mājā. Grūtāk kā augošus kokus izcelt iepriekšējā ziemā zāģēto koku celmus. Augošiem kokiem pats stumbrs ir ļoti laba svira. Ne visai augstu ap koka stumbru apmet virvi, aiz kuŗas velkot, izgāž koku ar visām saknēm. Saprotams, resnās saknes jāatrok un jāatcērt, jo tās nav iespējams pārraut. Celmus izcēlām, izrokot ap saknēm bedres, kur ielikām sviru; tad, saknes vēl nedaudz atcērtot, celmus varējām diezgan viegli izcelt. Savā laukā izcēlu pavisam 19 augošus kokus un 15 celmus.

Akmeņiem visapkārt atrakām velēnu un pāris vietās izrakām zem tiem bedres, kur ielikt resnas kārtis, sviras. Mazākos akmeņus izcēlām jau tūliņ virs zemes, bet daudz bija tādu, kuŗus spējām tikai pakustināt. Tos, ja varējām, pacēlām mazliet uz augšu un pastūmām apakšā velenas un akmeņus tā, lai akmenim vismaz viena puse būtu brīva un nepieskartos bedres sienām. Akmeņus, kuŗus nevarējām izkustināt, pēc iespējas vairāk atrakām, lai tie būtu brīvāki; tas veicina akmeņu saplīšanu, jo apkārt ir brīva telpa.

Lielākajiem akmeņiem kūrām virsū uguni, no kuras akmeni pārplīsa. Gribu pastāstīt sīkāki šāda veida akmeņu plēšanu. Vispirms turpat uz vietas sagatavoju īsu, parupju sausu priežu un egļu zaru malku (ja nav pietiekoši sausas, var lietot pa starpām arī zaļu malku un saknes). Akmens vidū sakūru nelielu uguntiņu. Ugunij nedrīkst ļaut izplesties, jo tai jāsilda akmens vidus pēc iespējas mazākā laukumā. Nelielais laukumiņš (diametrā 20—35 cm) sasilstot plēšas, un tā kā akmens ir slikts siltuma vadītājs, tad, citur nesasilstot, pārplīst. Ātrāku sakaršanu un akmens saplīšanu veicina neliels vējš, kas izpūš no malkas apakšas pelnus. Tāpat jāizņem atplīsušās akmens šķembas, kuŗas arī savukārt aizkavē sasilšanu. Tos akmeņus, kuŗi

Pēc koku un krūmu izgāšanas sākas sīva cīņa ar saknēm, akmeņiem un sīksto vēlēnu

grūtāk plīst, der patricināt, uzsitot ar kādu mazāku akmeni, bet parasti lauk-akmeņi pārplīst pēc 10—30 minūtēm. Lielajiem gabaliem pēc atdzišanas vēlreiz jāuzkurina uguns.

Šādi rīkojoties, akmeņu saplēšana iznāk daudz lētāk kā ar spridzināmām vielām, sevišķi, ja malka atrodama uz vietas.

Akmeņus sakrāvām žoga veidā gar vienu lauka malu. Žoga platums 80 cm līdz 100 cm, augstums 130 cm.

Akmeņus pa lielākai daļai novedām ar ratiem, bet tos , kuŗus nevarējām ar nestuvi pa diviem iecelt, aizvedām uz īpatnējām zemām slēpēm (ragavām). Tās sastāv no divām 15 cm platām plankām, izcirstām ragavu slieču veidā, kuŗām virsū uzsisti 3½ cm biezi dēļi. Zirgu piejūdz ar streņģēm. No sava lauka novedu un sakrāvu žogā ¾ kubikass akmeņu.

No mana lauka iztīrot kokus un akmeņus, izlietotas darba stundas:

paša	39½	st.
brāļa	38½	„
tēva	39½	„
zirga	12	„

Nākošā pavasarī, tikko zeme atkusa un notecēja lielie ūdeņi, ķērāmies pie līduma uzplēšanas. Noīrēju no meliorācijas biedrības speciālu līdumu arklu par Ls 0,50 dienā. Bez tam vajadzēja arī otra zirga. Aršana ilga pusotras dienas. Aŗot tika izarts daudz nelielu akmeņu un sakņu, un pēc uzaršanas novedu no lauka 15 vezumus sīko akmeņu un 1 vezumu sakņu. Tā kā zeme bija vēl par mitru, to nevarēja tūlīt tālāk apstrādāt. 11. maijā varēju ķerties pie tālākas zemes apstrādāšanas. Velēnas sasmalcināšanai lietoju šķīvju ecēšas, ko dabūju no kāda lauksaimnieka par Ls 2,— dienā. Vispirms dažas reizes nobraucu garenisķi pa vagām, pēc tam uzsēju 14 kg superfosfāta un 10 kg 40% kalija sāli. Tos iestrādāju labi dziļi, ecējot šķērsām. Kad tas bija izdarīts, iesēju mistru. Sēklai sajaucu 16 kg auzu ar 5 kg zirņu. Sēklu iestrādāju ar tām pašām šķīvju ecēšām, tikai seklāk. Pēc tam uzvedu un izārdīju 5 vezumus kūtsmēslu. Apstrādātā lauka lielums 960 m².

Pēc nedēļas mans līdums pārklājās ar zaļiem asniem, kuŗi centīgi tiecās pretī pavasaŗa saulei. Likās — manas auzas un zirņi sacentās augšanā ar brāļa sējumiem, bet tomēr nespēja viens otru augumā pārspēt. Un nebija ilgi jāgaida, kad mūsu druvas izplauka raibos ziedos, kā puķu dārzi.

Lai gan mūsu jaunās druvas bija kuplas un solīja labu ražu, nezinājām, vai to dabūsim. Šinī apkārtnē, tālu no ciema, tuvu lieliem mežiem mitinās daudz meža cūku, kuŗas noposta laukus. Apņēmāmies darīt visu iespējamo, lai pasargātu sava darba augļus. Tikko auzas sāka briest, bija jāsāk arī lauku sargāšana, bet kā to darīt—mēs nezinājam.

Pirmā raža — viļauzas

Izmēģinājām dažādus līdzekļus un savus tīrumus nosargājām. Braucām ar brāli katru vakaru pēc saules biedēt meža cūkas. Ar tā saucamo „franču eļļu" iezie-dām visapkārt laukiem žoga kārtis, ielē-jām drēbju gabalos un izkārām vējā. Dažus vakarus lauka malā kurinājām uguni un apstaigājām laukus basām kā-jām, lai cūkas saostu cilvēka smaku. Kurš no šiem līdzekļiem vislabākais, to man neizdevās noskaidrot, tikai mūsu druvas palika nenopostītas, kamēr tuvā-kā apkārtnē daudziem neatlika vairs ne sēklai.

11. augustā labība bija nobriedusi, tad arī nopļāvu. Pļaušana neveicās nemaz tik viegli, kā sākumā domāju. Zirņi bija izauguši līdz 2 metri gari un pinās iz-kaptī.

Žāvēšanai ierīkoju vārtu zārdus. Pēc 10 dienām zirņi bija tiktāl izžuvuši, ka varēja vest mājā. Visu ražu pārvedu 2 vezumos.

13. septembrī nokūlu. Kulšanas izde-vumi par diviem maisiem bija jāmaksā Ls 1,40.

Nu varēju ķerties pie ražas izvērtēša-nas un atmaksāšanās aprēķināšanas. Ra-ža no 960 m² iznāca šāda:

1) zirņi 50 kg, cena kg Ls 0,20. kopvērtība	Ls	10,—
2) auzas 109 kg, cena kg Ls 0,19, kopvērtība	„	20,71
3) salmi (kopā) 480 kg, cena kg Ls 0,02, kopvērtība	„	9,60
Ienākumi kopā. . .	Ls	40,31

Izdevumi:

1) sēkla	Ls	5,—
2) zemes mēslošana un uzlabošana .	„	6,28
3) noma par darba rīkiem	„	2,75
4) kulšanas izdevumi	„	1,40
Kopā. . .	Ls	15,43

5. Darba laika kopsavilkums stundās:

	Paša	Brāļa	Tēva	Zirga
1. Zemes apstrādāšanas, mēslošanas un sēšanas darbi	64½	68	56	59
2. Ražas ievākšanas darbi	12½	6	6	4½
darba laiks kopā	77	74	62	63½

Tā tad izrādās, ka esmu zaudējis Ls 31,72 vai, atņemot paša darba vērtību, zaudējums Ls 16,22. Arī ražojumu pa-šizmaksa ir ļoti liela (Ls 72,03 : 159 kg) Ls 0,45. Bet tas tikai tā ir pirmajā ga-dā, nākošu gadu izdevumi būs pavisam

Arī burkā-niem patīk jaunajā lidumā

niecīgi, kamēr ražai jābūt mazākais tā-dai pašai. Tādā gadījumā izdevumi jau atmaksāsies otrā gadā, bet trešajā gadā varu jau cerēt uz peļņu, un tāda arī no-teikti būs.

Tādēļ, mazpulku dalībnieki, ja jums ir vēl neizmantots zemes stūrītis, tad iz-mantojiet to! Kādā veidā, ar kādām kultūrām — to jūs zināsiet paši, bet gribu tikai sacīt to, ka ar mīlestību kopta zeme jūs nekad neaizmirsīs, tā vienmēr būs jūsu labākais draugs un palīgs. Un

Vasaras kvie-šu lauks jau-najā lidumā

372. Mērsraga mazpulka zilās lupīnes lauks (pa kreisi); lucerna (pa labi); saldā-dzeltenā lupīna (priekšpusē)

jūtot zemes saldo smaržu, viņas valgo smagumu, jūs pārņems prieks, skatoties sava darba augļos. Smagās vārpas lieks pateicībā savas galvas jūsu priekšā, un jūs būsiet vislaimīgākie pasaulē.

Darba vērtība:	paša 77 stundas à 20 sant.	Ls 15,40
	brāļa 74 stundas à 15 sant.	Ls 11,10
	tēva 62 stundas à 25 sant.	Ls 15,50
	zirga 63½ stund. à 23 sant.	Ls 14,60
	Darba vērtība kopā	Ls 56,60
+	Iepriekšējos izdev. par sēklām u. t. t.	Ls 15,43
	Kopā izdevumi	Ls 72,03
	Pavisam ienākumu	Ls 40,31
	— Izdevumi . . .	Ls 72,03
	Zaudējumi .	Ls 31,72

Kā strādā 599. Virgas mazpulks

V. MAŽIS, 599. Virgas mazpulkā

Jaunie draugi! Par Virgas mazpulka darbu, jūs, droši vien, nekā daudz neziniet. Tādēļ gribu jums pastāstīt, ko mēs darām un ko esam sasnieguši.

Ja agrāk gribējām veikt kādu darbu, tad bieži vien tikai daži dalībnieki to laikā padarīja. Bet tad mazpulka valdei radās laba ideja — katru dalībnieka padarīto darbu atzīmēt un gada beigās centīgākos dalībniekus godalgot. Tā, sākot ar šo gadu, mūsu mazpulkā ievēdām „darba grāmatu". Par katra dalībnieka veikto darbu katrā sanāksmē izliek punktus. Atzīmēšu dažus piemērus: dalībniekam par gatavotu karoga mastu izliek 5 punktus, jauna ceļa rādītāja pagatavošanu — 5 punkti, formas tērpa iegādi — 10 punkti, piedalīšanos apskatēs un sacensībās — 3—5 punkti, atkarībā no godalgas, ierašanos sanāksmē — 3 punkti, u. t. t.

Meža dienās jaapdēsta visas jaunceltnes

Ar „darba grāmatu" ir sasniegts, ka gandrīz visu dalībnieku un dalībnieču sētās svinīgos brīžos stalti plīvo sarkanbalti-sarkanais karogs augsti paceltā, atsevišķā mastā, ceļa rādītājs ar četrlapaino ābolinu rāda, ka šeit dzīvo jauno laiku censonis, un vēl daudz kas ir sasniegts.

Mazpulka 3 gadu darba atceres svinībās paredzēts tiem dalībniekiem, kuriem lielākais punktu kopskaits, pasniegt balvas. Tas gan prasīs jaunus līdzekļus no mazpulka kases, bet to atsver dalībnieku darba prieks un rosība.

Vai arī jūsu mazpulkam tas nederētu?

Ziemā mūsu mazpulkā vairāki dalībnieki ar sekmēm vāca abonentus LLK izdevumam „Sētā un Druvā". Daži savāca pat 20 un vairāk lasītāju Virgas lauksaimnieku starpā. Vai jūsu mazpulks arī to darīja? Pamēģiniet, vēl nav par vēlu.

Praktikantes vasara

A. DOLMANE, 14. Jaunpiebalgas mazp. dal.

Neilgi atpakaļ žurnālā „Mazpulks" bija ievietots uzaicinājums mazpulka dalībniekiem, kas vēlas strādāt svešā saimniecībā, pieteikties LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā. Varbūt viens otrs nezina, kādi ir praktikanta uzdevumi, tāpēc tos īsumā aprakstīšu.

Pagājušo pavasari lūdzu LLK izgādāt praktikantes vietu. Gribēju mācīties dārzkopību, tāpēc pieprasīju saimniecību, kurā izkopta dārzkopības nozare. Man piedāvāja saimniecību Skrīveru rajonā. Īsumā bija pateikts saimniecības raksturojums: koku skola, vīna mājas, augļu dārzs.

Aprunājoties ar pazīstamiem, daudzi ieteica iet un mācīties svešā saimniecībā citā apvidū. Atradās arī viens otrs, kas ar izbrīnu izsaucās: „Ko tas meitens skrien pasaulē, it kā mājās darba nebūtu!"

Ir cilvēki, kuriem liekas, ka mūžīgi uz vietas dzīvojot un strādājot tēvu tēvu iesākto darbu, ir labi, kas jaunatnes cenšanos pēc kā labāka, pēc pilnīgāka nesaprot vai negrib saprast. Uz viņu aizspriedumiem neklausījos un piecpadsmitā aprīlī atstāju tēva mājas.

Aizbraukusi prakses vietā, tūliņ ievēroju skaisti apkopto mājas apkārtni: tīrs, grantēts iebraucamais ceļš, labi kopti dzīvžogi un citi apstādījumi. Iepazinos ar mājas kalpotājiem — precējušos dārznieku pāri un saimniecības vadītāju.

Pirmajā dienā iekārtoju savu istabiņu augšas stāvā. Uz vakaru griezām mahoniju lapas. Būtu jau patīkams darbs, ja tikai rokās nedurtos. Saulīte sildīja katru dienu siltāk. Atsedzām ieziemotās rozes, tulpes, hiacintes un citas ziemciešu puķes.

Maija sākumā stādījām augļu koku potcelmus. Citās dienās piķēju tomātus, vasaras puķes. No sākuma neveicās tā, kā vajadzēja, nebija „prakses". Vīna mājās drīz ienācās redīsi. Tad darba bija visiem pietiekoši: skalošana, šķiņošana, siešana buntītēs. Nākošais darbs ābelīšu, bumbierīšu un rožu piķēšana, pēc tam lopbarības biešu stādīšana. Tas nu ir tāds darbs, ko lauku mazpulku dalībnieki ir katrs darījuši un zina arī, kā tad ir, ja visu dienu strādā ar noliektu muguru.

Siena laikā rāvāmies pa pļavu. Jāņos aizbraucu uz Piebalgas rajona mazpulku nometni. Pa to laiku kalpone saslimusi, un es stājos viņas vietā. Veicu visus mājas darbus: slaucu govis, tīrīju kūti, gatavoju pusdienas, baroju cūkas, vistas. Lai arī šo darbu nedarīju pirmo reizi, vakaros biju ļoti nogurusi.

Jūlija beigās sākās acošanas sezona. Protams, arī mani iemācīja siet un acot. Šo darbu strādāju pirmo reizi. Ilgi nevarēju to piesavināties. Gandrīz ar skaudību noskatījos uz skolotāju, cik veikli viņš rīkojās ar nazi. Atzīmēju, kuras acis liku, lai konstatētu, cik būs augušas.

Sāka gatavoties plūmes, tāpat āboli, bumbieri, jāņogas, upenes. Kamēr noņem augļus, nolasa ogas, izšķiro, iesaiņo, — dienas steidzas. Tuvojas piecpadsmitais oktōbris, kad izbeidzas prakses laiks. Tik ātri pagāja vasara! Steidzāmies vēl novākt lopbarības bietes. Pa vaļas brīžiem gāju ganos. Viss palicis tik pazīstams, tik mīļš, itkā būtu še dzīvojusi pāris gadus, ne tikai šos sešus mēnešus. Un tad bija jāatvadās no šejienes. Mana mazā istabiņa, kur tik patīkami bija ieiet pēc dienas darbiem, palika tukša. Vēl pēdējā vakarā aizgājām uz koku skolu, kur man izraka kociņus, lai no šīs vasaras paliktu laicīga piemiņa.

Esmu atkal mājās. Ko mantoju no šīs vasaras — pāris vārdos nespēju pateikt. Galvenais — iemācījos tādus darbus, kādus nebiju strādājusi, mācījos klausīt svešu cilvēku rīkojumiem. Ar šaubu pilnu sirdi pavasarī atstāju tēva mājas. Uzmācās tik daudz jautājumu par to, kā man tur ies? Vai varēšu visu tā izdarīt, kā no manis prasīs? Tikai ka tas man par ļaunu nebūs, par to biju

pārliecināta. Saņēmu kādreiz rājienu arī. Vai tas nu bija vienmēr vietā, vai nē, lai tas paliek. Dažreiz jau, labu gribēdams, izdari pretējo. Vienā otrā vietā pastrādāju paviršāk, bet kad dabūju otreiz pārstrādāt, no šī netikuma atradinājos.

Kā materiālu pabalstu rudenī no LLK saņēmu stipendiju Ls 72,—.

No savas puses ieteicu mazpulku dalībniecēm un dalībniekiem iet un strādāt citā saimniecībā. Reizē ar to var iepazīties ar mūsu skaisto dzimto zemi, redzēt, kā un ar kādiem paņēmieniem strādā citā apvidū, lai tad derīgāko pārnestu savā sētā. Neklausaities, ja kāds jūs mēģina atrunāt. Vajaga tikai gribēt, un gribas taču mazpulku dalībniekiem nedrīkst trūkt. Tad ar jaunu sparu, jauniem ierosinājumiem varētu strādāt savās mājās, lai ar patiesu prieku varētu līdz ar mūsu Virsvadoni teikt:

Es mīlu savu darbu kā darbu un nevis kā līdzekli, kā tikt pie mantas un bagātības.

Mazpulku dalībniekiem šogad jāizdara miežu sēklas kodināšanas mēģinājumi

Prof. M. EGLITIS

Labības sēklas kodināšana pieder svarīgākiem ražu celšanas darbiem. Latvijas augu aizsardzības institūta ilggadīgos lauku mēģinājumos rudzu sēklas kodināšana caurmērā devusi 26% graudu ražas pieauguma. Rajonu agronomu un mazpulku lauku mēģinājumos, pēc līdz šim LLK, Zemkopības un Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļām piesūtītiem lauku mēģinājumu protokoliem, vasarājiem 1936. g. un 1937. g. ar sēklas kodināšanu iegūti šādi vidēji graudu un salmu ražu pieaugumi (skat. tabulu).

Šie skaitļi nepārprotami liecina, ka, kodinot sēklu, iespējams ievērojami celt labību ražas. Rudzu un kviešu sēklas kodināšana labai daļai mūsu lauksaimnieku nav sveša. Miežu sēklu lauksaimnieki vēl nekodina. Tomēr arī miežu sēklas kodināšana teicami atmaksājas, jo dod no ha aptuveni 1,7 kvint. graudu ražas pieauguma Ls 29,75 vērtībā. Šim ienākumam pretim stāv izdevumi par kodni Ls 2,96.

Mazpulku dalībniekiem, kuŗi tik sekmīgi jau iepriekšējos gados veikuši sēklas kodināšanas darbus, šogad jānāk talkā miežu sēklas kodināšanas propagandā un katram savās tēva mājās jāiekārto miežu sēklas kodināšanas mēģinājums. Instrukcijas izmēģinājumam un kodināšanas līdzekļus pieprasait saviem mazpulku vadītājiem.

Pēlējums uz rudzu zelmeņa šinī pavasarī iznīcināja daudzus sējumus

	graudu ražas pieaugumi %	salmu ražas pieaugumi %	lauku mēģinājumu skaits
Vasaras kviešiem . .	20,6	10,4	27
Miežiem	17,9	13,4	40
Auzām	12,5	5,8	17

Kodinot miežu sēklu, var novērst šādas bīstamas un mums izplatītas miežu slimības: miežu lapu melnsvītras, lapu brūnos plankumus un cieto melnplauku. Putošo melnplauku, tāpat svītru un miežu lapu rūsas ar kodināšanu nevar novērst. Minēto slimību aprakstus mazpulku dalībnieki atradīs „Mazpulka dalībnieka vadonis augu aizsardzībā", kas tiks izdots vēl šinī pavasarī.

Kā es audzēju baldrijāņus

J. BORMAMIS, 75. Allažu mazpulka dalībnieks

Latvijā kā savvaļas augs baldrijānis sastopams mitrās, purvainās vietās. Savvaļā augošo baldrijānu saknes ir sīkas un mazvērtīgas. Baldrijānus kultivējot, iegūst lielas un vērtīgas saknes, kuŗas lieto ārstniecībā. Baldrijānu pieprasījums ir liels, tāpēc arī 1936. g. pavasarī par audzējamo kultūru mūsu mazpulka dalībnieki izvēlējās baldrijānus.

Baldrijānu sēklas izsēju lecektī 3. jūnijā. Sēklas uzdīga pēc 10—12 dienām. Lecektīs baldrijānus tik ilgi audzēju, kamēr izveidojās paliekošas lapas. 20. jūlijā baldrijānus izstādīju uz lauka — vagās. Pirms baldrijānu stādīšanas zeme bija izmantota runkuļu stādu audzēšanai. Baldrijānus mēs, mazpulka dalībnieki, audzējām dažādās zemēs, bet atradām, ka piemērotākā zeme baldrijānu audzēšanai ir melna, trūdaina smilts. Zemes mēslošanai ļoti nepieciešami ir kūtsmēsli — ¾ vez. uz 100 m. Kūtsmēslus uzvedu uz lauka nedēļu pirms baldrijānu stādīšanas un tūlit iestrādāju. No mākslīgiem mēsliem devu superfosfātu — 1—2 kg uz 100 m. Vagu attālums 35—40 cm, stādu — 15—20 cm. Pēc pārstādīšanas baldrijānus laistīju. 3. augustā baldrijānus kaplēju. Sevišķi tad, kad stādiņi vēl bija mazi, bij jūuzmanās, lai nezāles baldrijānus nenomāktu. Kā virsmēslojumu pirmā gada vasarā devu čiles salpetri 1 kg uz 100 m. Kaplēšanu atkārtoju 17. un 29. augustā.

Baldrijāņus žāvējot

Sakņu skalošana

Nākošā gada pavasarī kā virsmēslojumu devu kaļķa salpetri — 1 kg uz 100 m. Ap jūnija vidu baldrijāniem attīstījās stublājs ar ziediem. Lai saknes būtu lielākas un vērtīgākas, tad ziedus ar stublāju nogriezu, atstājot tikai apakšējās lapas. Stublāji ar ziediem ātri atauga, un tāpēc ziedu griešanu izdarīju vairākas reizes.

Rudenī ļāvu baldrijāniem pēc iespējas ilgāki augt, bet arī uzmanīju, lai zeme nesāktu salt. Saknes no zemes izcēlu ar dārza dakšām. Pēc tam nogriezu lakstus, izkratīju zemes un skaloju. Skalojot sakņu kacēnus iešķēlu, lai lielākās saknes varētu tīrāki izskalot. Skaloju mucās, bet ūdens bija bieži jāmaina, lai tas būtu vienmēr pietiekoši tīrs. Pēc skalošanas saknes izklāju tīrā zālē, kur liekais ūdens notecēja. Tā kā mums Allažos ir speciāla žāvētava, tad žāvēju tur. Baldrijānu saknes var žāvēt uz auklas, kuŗa pakarama siltā telpā. Pēc izžāvēšanas saknes jāievieto slēgtās kastēs, jo saknes ātri uzsūc mitrumu.

Baldrijānu sakņu raža no 100 m — 22,3 kg. Atmaksāšanās aprēķins ir šāds: Ienākumi — Ls 90,—; izdevumi — Ls 21,50; peļņa Ls 68,50; Paša darba vērtība Ls 2,60; Mazpulka dalībnieka igūtais atlikums Ls 71,10. Pašizmaksa 1 kg — 26 sant.

Kā spodrības nedēļā pārkārtosim savu māju

M. ĶEŅĢIS,
Kaucmindes mājt. sem. skolotāja

1. att. Spogulis ar nevajadzīgu «rotājumu»

Spodrības nedēļā visi Latvijas valsts iedzīvotāji tiek aicināti lielam kopējam darbam — daiļot mūsu — latviešu — mājas un sētas.

Katra mazpulka dalībnieks, bet jo sevišķi dalībnieces arī gribēs, lai viņu māja, viņu istaba būtu veselīgi, ērti iekārtota un arī īpatni latviski daiļa.

Telpu piemērotība darbam vai atpūtai un telpu daiļums būs atkarīgs lielā mērā no telpu iekārtas, t. i. no tā, kādus mēs telpas iekārtas priekšmetus iegādājam un kādā veidā tos novietojam telpā. Šo telpu iekārtu sastāda lielās istablietas — mēbeles un telpu sīklietas: trauki, lādītes, svečturi, spuldzes, grāmatas, rokdarbi vai audumi, pulksteņi, darba rīki, attēli, tēli un tēliņi un daudz citu priekšmetu, ko savās telpās novietojam, kas kalpo kādai noteiktai vajadzībai vai kuriem ir tikai rotātāju nozīme. Visiem šiem priekšmetiem jābūt piemērotiem savam uzdevumam, vajadzībai, parocīgi lietošanai novietotiem, krāsas un formas ziņā savstarpēji labi saskaņotiem, lai radītu labu telpu kopiespaidu. Ļoti bieži vērojams, ka telpas ir pārkrautas dažādām lielām un mazām istablietām, lietošanas priekšmeti nepietami, glīti priekšmeti nav saskatāmi pārējo lietu juceklī. Cik neērti jūtamies šādās telpās, cik daudz laika vajaga viņu apkopšanai un cik nedaiļas tās tomēr izkatās! Šādas telpas vajadzētu pārkārtot. — Tomēr bieži esam tā pie savas apkārtnes pieraduši un nemaz neiedomājam, ka tā varētu būt arī citāda un ka to v a r ē t u un v a j a d z ē t u pārkārtot, un ja nu tomēr esam atzinuši, ka tas jādara, tad nezinām, ko un kā tad īsti vajadzētu pārkārtot? 2. attēlā redzam kādu dzīvojamo telpu vidēji turīgā ģimenē. Vai tāda var izskatīties mūsu — latviešu — māja? Cik daudz tur nevajadzīgu, neglītu „krāmu", nelatvisku lietu, kuras bez apdoma iegādātas un sakārtotas, sienas apliktas jaunām tapetēm, bet plīša senlaicīgās mēbeles pārlieku pārkrautas nelatviskiem, bezgaumīgiem roku darbiem, kas darināti paviršī, neuzrādot saskaņotību materiāla, raksta un technikas izvēlē. Aiz dīvana nevajadzīgi piekārta puķēm un peldošiem gulbjiem izšūta sega, pie sienas vairākas salkanas bildītes. Pie krāsns, tumšā telpas stūrī, novietotas zaļas puķes, kuru augšanai taču vajadzīgs daudz gaismas un gaisa. Uz galda aug-

stā slaidā vāzē „iebāzts" mazs, krāsots lāčauzu pušķis, turpat vairākas sīklietas un fotografiju albums. (3. att.). Zem katra atsevišķa priekšmeta pasegta maza, izšūta sedziņa, lai gan galds pārsegts lielu raibu segu. Uz mīkstā krēsla uzlikti spilveni ar banāli veidotu ornamentu un rūķīti zem mušmīres (4. att.), kuŗos nevaram saskatīt nekāda daiļuma.

Apskatait spoguļa plauktu (1. attēlā), kas pārsegts robotu segu un vēl pārkrauts dažādām nevērtīgām, nevajadzīgām sīklietām: stikla bumbām, raibiem akmeņiem, vecām smaržu pudelēm, „Nivea" bundžām, pilsētas skatu izraibinātu puķu trauku ar vaska puķēm. Aiz spoguļmalas aizspraustas pastkartes. Uz galdiņa pie neziedošas, zaļojošas puķes piesprausta koša vaska roze.

Vai tādiem vajadzētu būt mūsu dzīvokļiem? Vai nav mums nekā vērtīgāka ko likt vietā? Atbilde skaidra: mums ir daudz vērtīgu, glītu īpatni latvisku lietu, ar kuŗām var iekārtot savas telpas kā bagāts, tā mazāk turīgs — lietderīgi un patiesi daiļi. Tā katra latvieša pienākums ir cienīt savas tautas īpatno kultūru un atbrīvoties no visa svešā, pārņemtā, kuŗa vietā varam likt savējo — labāko! Pieiejiet atsevišķu lietu iegādei ar lielāku kritiku.

2. att. Tādai nevajadzētu būt dzivojamai telpai latviešu mājā

3. att. Vai fotografiju albumu vajādzētu «izstādīt» dzīvojamā telpā

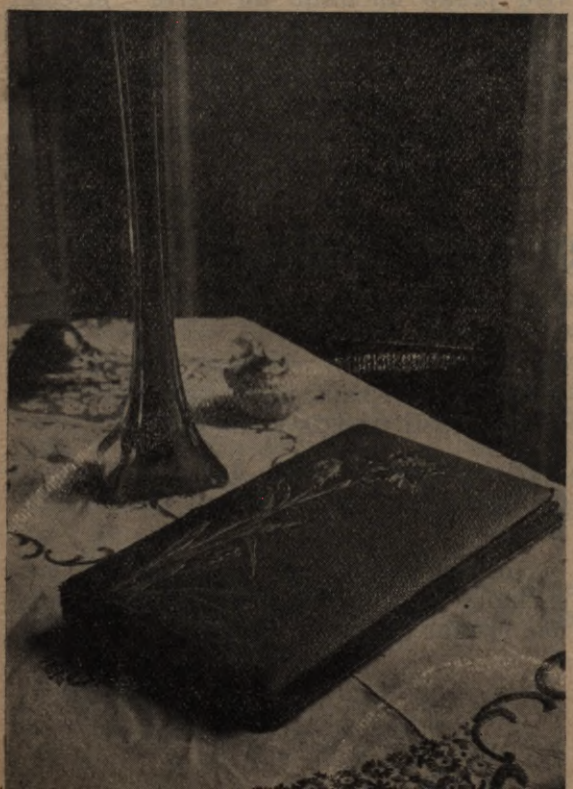

4. att. Vai rūķīša vietā spilvenam nevarētu būt latvisks raksts

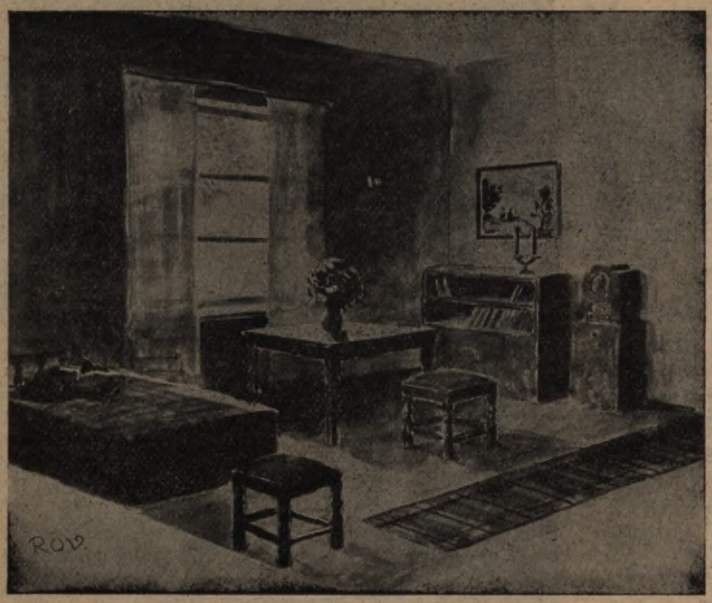

Labi iekārtota dzīvojamā istaba (Kaucmindes mājturības semināra mets)

Laimīgs tas, kas savu māju veido no jauna, pilnīgi pēc savas gaumes, laika garam piemēroti.

Pārkārtojot nav iespējams vienkārši izmest no telpām visu veco iekārtu un iegādāt jaunu, bet gan padomāt, kas būtu lieks, nevajadzīgs un kas pakāpeniski būtu apmaināms pret citu. Apskatīsim katrs savu mājas iekārtu: vai tur nav arī daudz nederīgu, neglītu priekšmētu, bez kuŗiem varam iztikt, vai mūsu kumodes, plaukti, galdi,, skapju augšas nav jāatbrīvo no šī jucekļa, vai kāds lielāks telpu iekārtas priekšmets nav mazliet jāpārveido, jāpalabo, piemēram, jāpārkrāso, jāpārvelk ar jaunu mēbeļdrānu, jāpataisa gludāks, noņemot lieki uzlīmētu rotājumu, vai istablietas nav jānoliek citādā sakārtojumā, neglītas tapētes jānoplēš, sienu krāsojums jāuzsvaidzina, grīdas jāizlabo. Cik patīkami mēs jutīsimies telpās, kur nebūs nevienas neuzkoptas vietiņas, kur sakrātos putekļi un citi netīrumi, kur saulīte var brīvi iespīdēt caur mežģīnu aizkariem rotāto logu, kur parocīgi varēsim novietoties darbu darot vai atpūšoties, skatam labprāt kavējoties pie kādas glītas telpu sīklietas vai jauka krāsu kopojuma.

Šādā, labi iekārtotā, mājā visi šīs mājas iemītnieki var rast īstu atpūtu, strādāt ražīgu darbu, veidoties paši fiziskā un garīgā ziņā par veselīgiem savas valsts pilsoņiem, kas prot cienīt dzīvē visu jauko un daiļo un dzīvē priecīgi veikt viņiem uzliktos pienākumus, uzdevumus.

Iznīcinot bārbeles — ievāksim drogas

R. JAKOBSONS

Bārbele — Berberis vulgaris L ir savvaļā samērā bieži sastopams krūms: sausos mežos, krūmājos, bez tam audzē arī parkos, dārzos kā krāšņuma krūmu.*) Bārbeles sasniedz līdz 3 m augstumu. Lapas sakopotas pa vairākām kopā, īskātainas, otrādi olveidīgas, kailas, malas robotas, lapu virspuse zilgani-zaļa, apakšā pelēki-zaļa, pie lapu pamata dzeloņi, parasti pa trīs vienkopus.

Bārbele zied maijā un jūnijā. Ziedi dzelteni, smaržīgi, sakopoti nokarus ķekaros.

Nogatavojušās ogas iegarenas, šarlaksarkanā krāsā. Katrā ogā 2—3 iegarenas brūnas sēklas.

*) Bez parastās bārbeles parkos un apstādījumos ir sastopamas citas bārbeļu sugas.

Parastās bārbeles pieder pie izskaužamiem krūmiem, jo tās izplata labības rūsu.

Veseļošanās nolūkiem no parastām bārbelēm ievāc:

Bārbeļu sakņu mizas — Cortex Berberidis eradicis. Ievācot bārbeļu sakņu mizas, tiek iznīdēti bārbeļu krūmi un līdz ar to iegūtas ārstniecībā noderīgās mizas. Parasto bārbeļu sakņu mizas ievācamas agrā pavasarī — lobu laikā. Lai tās iegūtu, tad krūms jāizceļ ar visām saknēm. Parasti krūmam atrok saknes un to izrauj. Pēc krūma izraušanas nozāģē koka stumbra daļas un saknes tūliņ noskalo aukstā ūdenī, nokasa virsējo krevi un noplēš mizu. Tā kā saknes nav taisnas un miza samērā trausla, tad pie ievākšanas tā sadrūp nelielos gabalos. Tomēr jācenšas mizas pēc iespējas ievākt lielākos gabalos. Mizu nedrīkst ievākt ar koksni (nodrāžot), tāpat to nedrīkst mazgāt pēc noplēšanas no koksnes. Sakņu miza ārpusē iepelēka, iekšpusē dzeltena (arī koksne dzeltena), tāpēc tā stipri krāso rokas, un to lieto arī krāsošanā. Mizu var plēst kā no vecām, tā jaunām saknēm. Pēc ievākšanas mizas žāvē ēnā. Mizas pārsūta maisos. Cena par kg Ls 1,00—1,20.

Parasto bārbeļu stumbru mizas — Cortex Berberidis ligni. Parasto bārbeļu stumbru mizas ievāc lobu laikā, līdzīgi krūkļu mizai, cauruļu veidā, pie kam iepriekš nogriež dzeloņus un zarus. Mizas žāvē ēnā. Cena par kg Ls 0,70—0,75.

Parasto bārbeļu ogas — Fructus Berberidis. Parasto bārbeļu ogas jāievāc rudenī, kad tās ir nogatavojušās, kļuvušas sarkanas. Pēc ievākšanas no ogām nolasa ķekaru paliekas — kātiņus. Veselas, nebojātas ogas vislabāk žāvēt mākslīgā siltumā līdz 35° C. Izžāvētas ogas ir tumši sarkanas, ar skābi-savelkošu garšu. Ogas uzglabā slēgtos traukos. Cena par kg Ls 1,70—1,90.

Svaigas bārbeļu ogas lieto sīrupu, vīnu un liķieru rūpniecībā. Sarkano ogu sulu plaši izlieto ābolu sulas, želejas u. c. uztura un baudvielu krāsošanai.

Tuvākā nākotnē jāievāc:

Krūkļu stumbru mizas (Cortex Frangulae). Miza ievācama lobu laikā cauruļu veidā (līdz 20 cm garos gabalos). Cena par kg Ls 0,45—0,50.

Ozolu mizas (Cortex Quercus) jāievāc lobu laikā no jauniem ozolu stumbriem un vecu koku jauniem zariem. Cena par kg Ls 0,50—0,55.

Buļļu rieksti (Boletus Cervinus) — ievācami lielākie rieksti — pie mežu darbiem. Cena par kg Ls 1,80.

Bērzu pumpuri (Gemmae Betulae). Bērzu lapu pumpuri ievācami īsi pirms pumpuru atvēršanās. Rūpīgi jāžāvē. Cena par kg Ls 2,80—3,00.

Priežu pumpuri (Gemmae Pini). Jāievāc līdz 2 cm gari, bez skujām. Rūpīgi jāžāvē. Cena par kg Ls 0,85 līdz Ls 0,95.

Papeļu pumpuri (Gemmae Populi) ievācami pirms izplaukšanas. Cena par kg Ls 1,50—1,60.

Islandes sūnas (Lichen Islandicus). Jāievāc bez skujām un citiem piemaisījumiem — mitrā laikā. Cena par kg Ls 0,50—0,60.

Miltenu lapas (Fol. Uvae Uni). Ievācamas katrā daudzumā. Saudzējat un neizraujat augu ar saknēm.

Parastā bārbele

Mazpulku dalībnieku darbi pavasarī

Agr. K. ĶIRSIS

Savā ersķu laukā (216. Krāslavas mazpulkā)

Pavasaŗa saulei siltāk spīdot, mazpulku dalībniekiem jāstājas pie darbiem laukā, druvā un pļavā. Lielākā daļa mazpulku dalībnieku ir laukkopji un sakņkopji, kuŗiem jau agri pavasarī jādomā par sava lauciņa iemērīšanu un apstrādāšanu. Katram dalībniekam jāgādā par to, lai viņa lauciņš atšķirtos no pārējā lauka, tāpēc visos 4 stūŗos jāiesprauž paša izgatavotie baltzaļie mietiņi un jāpieliek uzraksta dēlītis ar mazpulka numuru, nosaukumu, dalībnieka vārdu un uzvārdu.

Bez tam jāievēro, ka, iemērot lauciņu, visapkārt tam jāatstāj arī mazs celiņš (vismaz tukša vaga) 30—50 cm platumā, lai mazpulka dalībnieka lauciņš atšķirtos, nesaplūstu kopā ar pārējo saimniecības lauku un tam varētu ērti apiet apkārt.

Tiklīdz zeme iemērītā lauciņā pietiekoši apžuvusi, mazpulka dalībniekam jāsāk domāt par tās sagatavošanu audzējamai kultūrai. Pēc iespējas jācenšas visi zemes sagatavošanas darbi izdarīt pašam dalībniekam, sevišķi vēl, ja tas gados vecāks. Jaunākiem dalībniekiem, kuŗi paši vēl nespēj visus darbus veikt, uzmanīgi jāseko visai darbu gaitai, kā kūtsmēslu izvešanai, aršanai, kultivēšanai u. t. t., un izdarītie darbi nekavējoties jāatzīmē „mazpulka dalībnieka laukkopības un dārzkopības grāmatvedībā", kas jau laikus jāiegādājas.

Grāmatvedībai piegriežama sevišķi nopietna vērība jau pavasarī un tāpēc jāatzīmē visas vajadzīgās ziņas par lauciņa lielumu, zemes sastāvu, zemes sagatavošanu, aršanu, ecēšanu, mēslu izvešanu u. t. t. Visi darbi jāpieraksta tūliņ pēc to veikšanas, atzīmējot patērēto laiku. Atzīmējot darba laiku, jāpieturas pie šinī „Mazpulka" numurā paziņojumu daļā publicētiem skaitļiem.

Visiem mazpulku dalībniekiem, bez saviem tiešiem pienākumiem vienmēr jāņem aktīva līdzdalība arī sabiedriskos pasākumos savā pagastā un pilsētā. It sevišķi pavasarī šādu pienākumu ir daudz. Arī šogad „meža dienās" un „spodrības nedēļā" ir aicināti piedalīties visi mazpulki. Abu sarīkojumu mērķis: daiļot un spodrināt mūsu zemi un katru māju, it sevišķi tuvs katra īsta mazpulka dalībnieka sirdij, tāpēc arī piedalīšanās šinīs sarīkojumos sagādās patiesu prieku katram dalībniekam un dalībniecei. „Meža dienās" mazpulku dalībniekiem jāpiegriež sevišķa vērība agrāko gadu stādījumiem. Nav nozīmes stādīt un sēt, ja pēc tam mēs savu darbu aizmirstam un atstājam likteņa ziņā. Tādēļ visus agrākos stādījumus šogad pārraudzīsim, apkopsim, pieliksim jaunus mietus, piesiesim un, ja vajadzīgs, arī pārstādīsim. Apņemsimies arī vasaras vidū, kad saule tveicē, vai rudenī, kad vētras brāž, apkopt savu stādījumu un sējumu. „Meža dienās" katram jāapņemas arī savu darbu apkopt, kopt ar mīlestību un atbildību, jo mēs taču esam un gribam būt atbildīgi par saviem maziem un lieliem darbiem.

Un tad — kas gan mūsu dzimtenē ir

skaistāks par zaļajām eglēm, priežu siliem un bērzu birztalām. Tikai tad mēs īsti izjūstu viņu lielo vērtību, ja visa tā pietrūktu. Tādēļ sēsim un stādīsim šogad mežu! Daudzās vietās mūsu zemē redz neapmežotus izcirtumus, tukšus un lauksaimniecībā neizmantojamus pakalnus un gravas, kur turpmāk jāaug mežam. Piedalīsimies meža audzētāju sacensībā jau šogad, tad 1941. gadā godalga būs mūsu un skaista meža jaunaudze iepriecinās sirdi un prātu.

Spodrības nedēļā mazpulku dalībniekiem pirmām kārtām jārūpējas, lai spodrinātu to skolu, kur tie vai nu paši vēl mācas, vai agrāk mācījušies, lai skolas nams būtu tā gaišākā un spodrākā celtne, kur katrs, kā jauns, tā arī vecs varētu ieiet un izjust tīrības, kārtības un spodrības nozīmi. Tad gaišas, skaidras kļūs domas un sirdis ikkatram.

Katram mazpulka dalībniekam jārūpējas arī par savas mājas daiļumu un mājīgumu. Sevišķi pavasaros, pēc sniega nokušanas, vēl daudzās mājās visa apkārtne ir noklāta dažādiem ziemas atkritumiem un mēsliem, kas ne tikai bojā vispārējo izskatu, bet izplata arī riebīgu smaku un dažādu slimību dīgļus. Ja ziemā vēl nav tas darīts, tad pavasarī visi šie atkritumi nekavējoties jāsavāc komposta kaudzē, kur vēlāk būs labs mēslojums paša dalībnieka lauciņam. Tāpat paša istaba, paša grāmatu plaukts vai skapis jāsakārto un jāiztīra visas atvilktnes un visi stūrīši, kas ziemā būtu piemirsts, jo gaišā pavasara saule mums daudz ko vairāk liek saskatīt nekā tumšajās ziemas dienās to varējām.

Arī pret ģimenes dienas sarīkojumiem mazpulku dalībnieki nevar palikt vienaldzīgi. Šogad 8. maija sarīkojumos visā zemē pieminēs ģimeni un krietnas ģimenes nozīmi tautas un valsts dzīvē. Katram mazpulka dalībniekam šinī dienā jāatceras sava māte un tēvs un jāiepriecina tie, vai nu pasniedzot kādu pavasara ziedu vai citu dāvanu, vai arī apsveicot ar kādu tautas dziesmu, ko šai dienai dalībnieks būtu iemācījies. Katra cilvēka dzīvē visjaukākie un visskaistākie ir savā ģimenē

Sanitārie kursi 77. Madonas ģimn. mazpulkā

pavadītie brīži, jo nekur citur nav tik daudz patiesas sirsnības un mīlestības.

Mazpulku dalībniekiem kopēji ieteicams apmeklēt šinī dienā tās ģimenes, kuras brīvības cīņās zaudējušas vai nu tēvu, brāli vai dēlu un iepriecināt vientuļos ar kādu ziedu vai dāvanu, ar pateicību un atzinību pieminot kritušos varoņus. It sevišķi godināmas mātes, kuras Latvijai izaudzējušas tos dēlus, kuri visu atdevuši savai dzimtai zemei. Šinī dienā godināma katra saticīga un bērniem svētīta ģimene. Mazpulku dalībnieki ģimenes dienas svinībās var apmeklēt un uzpost arī kāda brīvības cīnītāja vai viņa mātes un tēva kapu.

Paši dalībnieki tad mācīsies cienīt un atzīt priekšteču nopelnus, mācīsies godāt tos, kas ar darbiem un asinīm cēluši un izpirkuši pašiem savu valsti — mūsu Latviju.

Arī trusis var būt labs draugs (58. Jaunpils mazpulkā)

Grāmatu apskats

Jāņu dziesmas. Izdevusi Latviešu Folkloras krātuve, 1937. g.

Latviešu Folkloras krātuve izdevusi visiem pieejamo Ī s t o Jāņu dziesmu izlasi. Grāmatu tirgū bieži atrodam dziesmu izdevumus, kur peļņas nolūkos „safabricētas" vairums dziesmu, kuŗas ir slikts mūsu tautas dziesmu sagrozījums. Šādi izdevumi maitā mūsu tautas gaumi un arī Jāņu dienas svinīgumu. Lai izskaustu mazvērtīgos sasagrozījums, Folkloras krātuve laiž tautā mūsu pareizās un daiļās Jāņu dziesmas. Šis izdevums ļoti apsveicams un to varam ieteikt mūsu lasītājiem, lai mūsu tautas līgsmajos un dižajos Līgo svētkos atdzimtu senču gars un „līgo" lai skanētu no sētas uz sētu.

„Jāņu dziesmas" dabūjamas arī LLK rakstu apgādā par Ls 1,20 eksemplārā. Grāmatu izsūta arī pa pastu, ja naudu iemaksā LLK tek. rēķina pastā 4564.

M a r i j a s H a m s u n e s **„Langerūdas bērni".** A/s. Valtera un Rapas apgāds. Lizetes Skalbes tulkojums.

Šai jaunatnei veltītā grāmatā norveģu rakstniece tēlo savas tautas lauku sētu un viņas iemītnieku vienas vasaras dzīvi un piedzīvojumus. Galvenie varoņi ir šīs sētas bērni, kuŗu ikdienas prieki un bēdas mājās un kalnu ganībās ir saistoši un interesanti. Bērnu rotaļas un dzīve ir cieši saistītas ar māju dzīvniekiem. Pavasarī, kad govis un kazas dzen kalnu ganībās, bērniem sākas interesantākais un piedzīvojumiem bagātākais, kā arī pienākumiem un darba pilnākais laiks. Zēni katrs savu dienu gana lopus, un jāpriecājās par bērnu lielo darba mīlestību un pienākuma apziņu. Ikdienas mierīgā un rāmā dzīve, bez kādiem uztraucošiem, drāmatiskiem sarežģījumiem tik saistoši notēlota, ka grāmata būs mīļš viesis kā lielajiem, tā mazajiem lasītājiem. Grāmatā daudz illustrāciju.

K ā r ļ a Z a r i ņ a vēsturiskais romāns **„Kaugurieši".** Valtera un Rapas akc. sab. apgāds.

„Kaugurieši" ir krietnākais klaušu laikmeta romāns, jo Zariņš sīki iepazinies ar vēsturiskiem dokumentiem un pētījumiem par lielo Kauguru dumpi. Rakstnieks mūs aizved veselu gadusimtu atpakaļ tajās tumšajās un grūtajās mūsu tautas dienās, kad visi zemnieka ražojumi aizplūst muižas klētī un kad zemnieks pats — viņa miesa un asinis pieder kungam. Sparīgie kaugurieši jau bija nostājušies vairāk reižu pret muižnieku netaisnībām, bet visasākā sadursme iedegās 1802. gadā. Zemnieki prasa brīvību un klaušu atcelšanu. Viņi tic savai taisnībai un uzvarai. Zemnieks ir godprātīgs un atklāts, kamēr muižnieku rīcībā viscaur ir manāms viltus. Zemnieki nenojauž briesmas un draudīgo nemieru laika plūdums tos nes pretīm asiņainai katastrofai, pēc kuŗas jaunais Miks teic: „Bešā jau asinis nelija!" Tomēr bija jāpaiet lielam laika sprīdim, kamēr tauta nokratīja smago, gadusimtu vilkto jūgu. Galvenie romāna varoņi ir kambarsulainis Gothards Johansons un zemnieks Vīteļu Pēteris. Pirmais — daudz lasījis un zina, ka latviešu zeme— Vidzeme un Kurzeme ir bijusi senāk brīva. Kambarsulainis ir zemnieku idejiskais vadonis, turpretim Vīteļu Pēteris neatlaidīgs taisnības meklētājs, kuŗš izcieš trimdas smagumu un atkal pārnāk dzimtenē. Romāns jāizlasa katram.

Augšzemnieki. J. J a u n s u d r a b i ņ a romāns. A/s. Valtera un Rapas apgāds.

Šis ir mūsu jaunatnes iemīļotā rakstnieka jaunākais darbs, kuŗu varam lasīt ar tādu pat jūsmu un aizrautību, kā agrākos. Jaunsudrabiņš tēlo mūsu literātūrā maz pazīstamo Augšzemi, notikumi un izvirzītās problēmas skaŗ tagadējo dzīvi. Tēloto personu ir daudz, tās tvertas ļoti raksturīgi, situācijas dabīgas, dažas ļoti asprātīgas. Romāns mūs iepriecē, kā visi Jaunsudrabiņa darbi, ar savu skaidro, labskanīgo un jaukiem salīdzinājumiem bagāto valodu.

Lasītāju interesi vēl paceļ romānā izvirzītās problēmas, kuŗas skaŗ mūsu pašreizējos, sasāpējušos lauku dzīves jautājumus — mūsu lauku ļaužu plūšanu uz pilsētu.

Rakstnieks Silazaķos rāda, kādai vajadzētu būt ideālai dzīvei lauku sētā, lai tā saturētu savus dēlus un meitas, kuŗi tiecas projām. — Asi un nesaudzīgi tiek kritizētas arī visas nebūšanas, un savu daļu dabū arī vecāki, kuŗi ar nepareizu audzināšanu paši daudz grēko. Pilsētniekus rakstnieks redz izlutinātus — dzīves baudām un vieglumam padevušos. Romānu var lasīt ar interesi.

A l b e r t s S p r ū d ž s — **„Daugavas vēji".** Stāsti un pastāsti. „Zemnieka Domas" izd.

Alberts Sprūdžs ir ražīgākais un spējīgākais Latgales rakstnieks, jau zināmu gatavību sasniedzis mākslinieks. Katru viņa darbu varam lasīt ar vislielāko interesi. Viņa stāstījums rit raiti un gludi, bieži kā rotaļādamies, stils sasniedzis ievērojamu gatavību, gleznas un salīdzinājumi aizvien svaigi un oriģināli. Sprūdžs mīl stāstīt par veco Latgales sādžu, kādas vairs nav. Rakstnieks vēsta par toreizējo dzīvi. Maz iepriecinoša ir šajā dzīvē, mājas pelēkas un mazas, zeme sagraizīta šnorēs, kur ežas tikpat platas, kā pašas šņores. (Daugavas vēji) Nelietderīga laika nosišana, dzenājot ripu, nenovīdība, tenkas, skaudība (Novadgrāvis). Toreiz no kuļammašīnas un tās sirēnas bērni un pieauguši izbijās kā no nezvēra (Vidzemes Jānis). Virs visiem šiem duļķiem un trūkumiem sāk spīdēt jaunas dienas ausma, un pār veco satrunējušo dzīvi sāk pūst spirgti Daugavas vēji. Krājumā šādi stāsti: Daugavas vēji, Vidzemes Jānis, Mātes atzīšanās, Koka sirds, Jumta sitējs, Vecmāmiņas mīlestība, Novadgrāvis, Ceļa līkums, Pēlēkais Dieviņš, Mākoņu puisis un Vārpu vainags.

„Zelta lietus" A/s. Valtera un Rapas izdevums.

Šo stāstu krājumu Sprūdžs veltījis jaunatnei. Tā ir vērtīga un krāšņa balva. Daži stāsti: Vidzemes Jānis, Jumta sitējs ir arī krājumā „Daugavas vēji." Stāsti vairumā — autora bērnības atmiņas, kur tēlota Latgales dzīve un ļaudis. Jaunatnei arī šī Sprūdža grāmata patiks. M. K.

SKAISTĀKĀ DIENA SKOLĀ

Valda Liepa, 524. Madonas pilsētas mazpulka dalībn.

Tautā skolu bieži sauc par „gaismas pili". Šo vārdu var saprast divējādi. Pirmkārt, jau pati ēka ar saviem lielajiem logiem liek domāt, ka iekšā ir gaišas un lielas telpas, kuŗās mācās bērni. Bet galvenā nozīme gan nebūs tā, tur būs domāta gara gaisma, ko bērni skolā iegūst. Beidzamā laikā līdzi „gaismas pilij" mēs vēl pieminam „gaismas" jeb Kultūras dienu. Šīs dienas ierosinātājs ir mūsu Prezidents. Šī diena ir 28. janvāris, Prezidenta vārda diena. 1935. g. 28. janvārī Vadonis uzaicināja visus iedzīvotājus atcerēties savu skolu, dāvājot tai grāmatas. Arī mūsu skola ir daudz saņēmusi grāmatu un mācības līdzekļu, pateicoties Draudzīgam aicinājumam.

Šogad 28. janvārī skolā bija svinīgs akts, kuŗā visi Draudzīgā aicinājuma sekotāji nodeva skolai lietošanā savas dāvanas. Vislielākā dāvana bija no Madonas pilsētas savstarpējās ugunsapdrošināšanas biedrības — paraugvirtuves iekārta.

Ja nu kādam varētu rasties jautājums, kādēļ tieši šo dienu es saucu par skaistāko, tad atbildēt būtu ļoti viegli. Kas gan var būt vēl jaukāk kā apzināties, ka esi saņēmis vērtīgu dāvanu, ka pats varēsi to izlietot. Ar šīs dāvanas palīdzību varēsi labāk saprast kādu mācības priekšmetu, kas līdz šim bija neskaidrs vai pat nesaprotams. Kas var būt vēl patīkamāk kā zināt, ka šī dāvana ir nākusi no sirds, ka viņa nākusi nepiespiesti un tieši manai skolai, kuŗā es mācos!

Es ceru, ka uz priekšu būs vēl vairāk sekotāju Draudzīgam aicinājumam, jo kad tagadējie skolnieki būs pieauguši, arī viņi centīsies iepriecināt mazās sirdis, jo katrs atcerēsies savus skolas gadus, kādu prieku tad sagādāja katra pasniegtā dāvana.

Jaunais arājs

SĒSIM LABU SĒKLU

J Esītis, 203. Launkalnes mazpulka diženais.

Tuvojas jau saulainais pavasaris, kad ikviens lauksaimnieks kaisīs zelta graudus valgajā zemē, kur tie raisīs savus zaļos asnus. Un rudenī lauksaimnieks vāks ražu šķūņos un smagos graudus apcirkņos.

Ikvienam lauksaimniekam ir jau tagad jāzina, ko sēs katrā laukā un cik daudz. Ikviena lauka ražas var pacelt, ja rūpīgi šķiŗojam sēklu no nezāļu un sīko graudu piejaukumiem. Vēl labāk ražas ir ceļamas, ja parastās labības sēklas šķirnes iemaina pret labākām selekciju stacijās izaudzētām šķirnēm. Šīs šķirnes ir augstražīgas un piemērotas mūsu klimatam. Ar sēklas šķirošanu nav jākavējas, bet tas izdarāms jau tagad, jo ziemu var ērtāk aizbraukt uz sēklas šķiŗošanas punktiem.

Bieži gadās, ka iesēj tādu pat netīrītu sēklu — ar visām nezālēm. Šādu sēklu iesējis, laukkopis iesēj arī nepatīkamās nezāles, kuŗas, nonākušas laukā, patērē kultūraugu barības vielas un mitrumu. Nezāles apēno kultūraugus, traucē gaisa ogleklļa uzņemšanu, novārdzina stublājus, kuŗi paliek bāli, krīt veldrē un uzņem slimības. Nezāles dod patversmi kultūraugu kaitēkļiem, slimībām un apgrūtina to novākšanu. Nezāles lauks. ražu var samazināt par 20—90%. Lai ražas nemazinātos, sēsim labas šķirnes un tīru sēklu, jo tikai tad varēsim gaidīt cerētos panākumus.

Ikvienam lauksaimniekam lai ausīs skan latviešu sakāmvārds: „Kādu sēklu sēsi — tādu pļausi!" Mēs, mazpulku dalībnieki, savos lauciņos sēsim tikai labas šķirnes un tīru sēklu. Iesim palīgā saviem vecākiem un kaimiņiem atrisināt šo jautājumu. Tādēļ lai neviena mazpulka dalībnieka mājās nebūtu vairs mazražīgas un nešķiŗotas labības sēklas.

Sēsim labu sēklu!

NANS JAUNAIS DRAUGS

Kārlis Plaudis, 121. Ērgļu mazp. dal.

Dažus mēnešus atpakaļ, pateicoties mūsu mazpulka lopkop. sekc. vadītājam, es ieguvu savā īpašumā skaistu, brūnu sugas telīti. No sākuma nevēlējos pieņemt viņa piedāvājumu, bet tā kā negribējās daudz pretim runāt savam priekšniekam, tad arī šo piedāvājumu pieņēmu, nodomādams, ka gan jau kautkā ar man uzticēto lopiņu „izmocīšos".

Mazpulkā darbojos jau piecus gadus. Visu laiku esmu nodarbojies ar sakņkopību un zemes darbs man šķiet ļoti skaists un interesants, bet nekad nebiju iedomājies, ka darbs kūtī var būt tikpat skaists un pat vēl skaistāks. — Pamazām ar mazo telīti apradu, aizvien biežāk gribējās pieiet pie viņas un tā pamazām ar mazo dzīvnieku iedraudzējos. Tagad ilgi es varu stāvēt un skatīties, kā „danco" mans draugs, un nekad neapnīk pakasīt mazo pakaklīti vai glāstīt apaļo pieŗīti. Ar katru dienu saprotamāks kļūst man šis mazais dzīvnieks, un ar katru dienu, līdztekus mazajai telītei, tuvāka un saprotamāka kļūst man visas ragainās dzimtas pasaule. Es zinu, ka ar laiku es iemīlēšu to un kopšu viņu ar tādu pat rūpību, ar kādu agrāk kopu savu mazo lauciņu, un pēdējos gados visu savu māju zemi, un ar kādu tagad kopju jaunam darbam iedvesmotāju — telīti.

Mazpulku dzīve

14 Talsu-Ventspils novada mazpulkos klaudz aužamās stelles. Uz mazpulku mājsaimniecības inspektrises uzaicinājumu pagājušā gada decembrī 11 novada mazpulku dalībnieces piedalījās divu nedēļu aušanas kursos Jelgavā, instruktores L. Graudiņas vadībā. Mājās pārbraukušas, viņas ierosināja aušanā arī pārējās dalībnieces. Tagad ar pašu savāktiem līdzekļiem un vietējās sabiedrības, un pašvaldības atbalstu somu parauga aužamās stelles iegādājušies jau šādi 14 novada mazpulki: 396. Virbu, 613. Tukuma, 111. Praviņu, 22. Grenču, 364. Smārbes, 694. Zemītes, 82. Ķūļu-Dzedru, 65. Upesgrīvas, 19. Irlavas-Popervāles, 647. Ārlavas-Pūņu, 372. Mērsraga, 639. Puzes I., 808. Puzes II. un 854. Tukuma pilsētas. Pašlaik novadā darbojas 55 mājsaimniecības sekcijas ar 598 dalībniecēm (no tām 420 rokdarbos, 158 ēdienu gatavošanā un 20 mājas kopšanā), t. i. pāri par 60% no meiteņu kopskaita novadā.

Valsts vēsturiskā mūzeja Daugavpils nodaļas aicinājumam — vākt senlietas un nodot tās mūzejam, atsaukušies šādi mazpulki:

104. Dagdas I, 106. Kastiru, 120. Kipiņu, 183. Ilzas, 192. Purvmalas, 197. Izvaltas, 242. Ūkras, 247. Gauru, 346. Zemgales, 407. Pasienas, 414. Bebrenes, 517. Pilskalna, 520. Daugavpils I, 556. Zilupes, 558. Sivergola, 561. „Brāļu Skrindu", 696. Eglaines, 750. Vaivodu, 756. Ambeļu, 765. Kacēnu-Jāņa Cimzes, 767. Vaboles, 826. Kairīšu, 863. Radovas, 935. Nīcgales, 958. Daugavpils valsts skolotāju institūta.

Visiem dāvinātājiem mūzeja pārzinis O. Kalējs izsaka sirsnīgu pateicību.

Vēl par dzelzs lūžņu vākšanu godalgota mazpulka dalībniece.

Bez „Mazpulka" pag. g. 12. num. atzīmētiem mazpulku dalībniekiem par dzelzs lūžņu vākšanu 1937. g. pavasarī un vasarā ar III godalgu — Ls 25,— L. P. C. S. godalgojusi arī **408. Pildas-Ausekļa mazpulka dalībnieci Z. Staškevici.**

77. Madonas ģimnazijas mazpulkam Madonas apriņķa ārsts Dr. F. Tīlmanis noturēja sanitāru kursus no 24.—27. janvārim. Pārbaudījumos asistēja Gulbenes novada inspektrise O. Rezovska, kas bija saaicinājusi pa 1—2 pārstāvjiem no Madonas un Ļaudonas apkārtnes mazpulkiem. Pārbaudījumus izturējušie vēl veiks praktiskās nodarbes pie rajonu ārstiem, lai sekmīgāki sniegtu pirmo palīdzību sava mazpulka nometnēs un nodarbībās. Kursus sekmīgi beidza arī 22 dažādo mazpulku dalībnieki, kas mācās un ziemā strādā ģimnazijas mazpulka saimē.

216. Krāslavas mazpulks sarīkoja 23. janvārī teātŗa izrādi. Izrādīja mazpulku ludziņu. Programu papildināja tautas dziesmas, deklamācijas, tautas dejas un raksturdejas. Izrāde bija labi apmeklēta. Radās prāvi ienākumi, kuŗi domāti mazkalibra šautenes iegādei.

Pie mazpulka pastāv kooperatīvs, kuŗu vada skolot. M. Kuģa kdze. Peļņu izlieto mazpulka vajadzībām.

242. Okras mazpulks 13. februārī sarīkoja vakaru ar teātŗa izrādi un koŗa dziesmām. Izrādīja K. Freimaņa 3 cēl. lugu mazpulku izrādēm „Tēva sēta". Visas lomas izpildīja mazpulka dalībnieki paši. Mazpulka un skolēnu koris nodziedāja vairākas dziezmas. Izrīkojums bija labi apmeklēts. Skaidro atlikumu no izrīkojuma izlietos ekskursijām un citām mazpulka vajadzībām.

Mazpulks ar priekšlasījumu atzīmēja arī Draudzīgā aicinājuma trešo gada dienu. Vakarā notika vakarēšana.

Mazpulks lielu vērību piegriezis putnu ēdināšanai. Gandrīz katrs mazpulka dalībnieks bija ierīkojis pie dzīvojamās mājas zīlīšu un citu mazo putniņu ēdinātavu.

267. Lazdonas mazpulks 5. februārī sarīkoja savu pirmo vakarēšanu. Tajā ietilpa dažādu rokdarbu strādāšana, mīklu minēšana u. c., apdziedāšanās, tautiskās dejas un rotaļas. Dalībnieces bija klājušas arī tautisku vakariņu galdu.

390. Rīgas pirmā mazpulka kultūras sekcija sarīkoja O. Kalpaka 19. g. nāves dienas atceri. Ievadot pieminas aktu, mazpulka vadītājs A. Ozoliņš teica dažus vārdus, kam sekoja dalībnieka Dž. Lasmaņa referāts — „Oskars Kalpaks". Aktam sekoja vakarēšana. Bija ieradies arī mazpulka biedrs - veicinātājs un labvēlis pulkv. J. Tirzītis.

604. Prodes mazpulks 2. febr. sarīkoja gadskārtēju vakarēšanu, kuŗu atklāja ar skolot. Fr. Lāča priekšlasījumu par mazpulku dzīvi un uzdevumiem. Mazpulka dalībnieki nodziedāja vairākas dziezmas, stāstīja pasakas un piedalījās ar deklamācijām. Pēc kopējām vakariņām dalībnieki laiku pavadīja tautiskās dejās un rotaļās.

Jau ilgāku laiku mazpulks gatavoja A. Lūša lugu „Zeme un zelts", kuŗu izrādīja Prodes pamatskolā 12. februārī. Kā arvien, arī šogad mazpulka vakars bija kupli apmeklēts.

720. Sēlpils mazpulka „Staburags" karoga, svinīgā solījuma svētki un ražojumu apskate notika Vīgantes piensaimnieku sab-bas telpās.

Mazpulkam karogu dāvinājusi kultūras veicināšanas biedrības nodaļa „Staburags", kuŗas priekšnieks J. Bārzdiņš to pasniedza mazpulkam. Jauno karogu iesvētīja Seces draudzes mācītājs Lapiņš.

729. Rīdeļu mazpulks sarīkoja 3 dienu gaŗus tautisko deju kursus. Piedalījās 19 mazpulka dalībnieki un privātas personas, pavisam kopā 50.

No 1.—8. febr. notika aušanas kursi Tukuma rajona mājturības instruktores Balodes vadībā. Aušanas kursu turpinājums martā 1 nedēļu.

769. Niedrītes mazpulks sarīkoja Niedrītes skolas telpās atklātu vakaru, kuŗā ieradās arī novada mazpulku insp. V. Stūrītis un nolasīja priekš-

lasījumu par mazpulku nozīmi valsts dzīvē. Sekoja tautas dejas un vadītājas palīga J. Mickeviča referāts „Vakarēšana". Vakaru apmeklēja ap 250 personu no vecās un jaunās paaudzes.

782. Staldzenes-Liepenes mazpulka ražojumu apskate līdz ar svinīgo solījumu un Ziemassvētku eglīti notika decembrī.

Apskatē bija izstādīti dārzkopības ražojumi, rokdarbi un konservi. Viens bija izstādījis arī trusīšus.

Svētku norisi ievadīja dievkalpojums un svinīgais solījums. Tad izrādīja mazpulka vadītājas A. Osis iestudēto ludziņu „Negaidīts viesis" un uzveda tautas dejas. Mazpulkam ir arī savs orķestrs, M. Veidemanes vadībā. Šis jaunais pasākums mazpulka dalībniekiem devis jaunu ierosmi un saistījis arī ārpus mazpulka esošu jaunatni. Dalībnieki saņēma arī godalgas.

838. Viļa Olava mazpulks 6. februāri sarīkoja Annas Brigaderes vakaru, lai kopā ar veco un jauno paaudzi pakavētos atmiņās par lielo tautas rakstnieci, kuŗa par visu augstāk stādīja latviešu tautas laimi un likteņus. Svētkus ievadīja mzpulka vadītāja inspektora K. Bērziņa īsa uzruna, kam sekoja referāts par Annas Brigaderes dzīvi un darbu. Referātu nolasīja mazpulka dalībniece Brigaderes audžu meita Ilga Dedze, un tam sekoja mazpulku dalībnieku izpildījumā mūzikāli un vokāli priekšnesumi. Vakarā ieradās arodu skolu vicedirektors J. Dobulis, direktors J. Rapa un daudzi mazpulku vadītāji, dalībnieki un labvēļi, kopskaitā ap 600.

841. Rīgas technikas mazpulks bija rīkojis atklātu disputu un pārrunu vakaru. Pēc skolotāja E. Brastiņa referātiem dzīves mācības stundās,

871. Elejas-Skursteņu mazpulks spodrības nedēļas darbos

disputs bija radījis visai plašu atbalsi. Disputā galvenokārt skāra jautājumus: Vai godīgā ceļā var tikt dzīvē uz augšu? — Kāpēc mēs nemīļojam savu darbu? — Kas ir laime? — Kā lietderīgāk iekārtot mūsu laiku? un c. Disputā piedalījās arī skolas direktors Šmulderis.

896. Bunkas mazpulka karoga un svinīgā solījuma svētkus ievadīja un karogu iesvētīja Dubes ziemeļu dr. māc. T. Āviks. Pēc tam Bunkas aizsargu nodaļas priekšnieks E. Zviedris nodaļas dāvāto karogu pasniedza mazpulkam. Sekoja mazpulka nozares vadītāja agr. K. Ķirša priekšlasījums. Svinīgo solījumu nodeva 36 dalībnieki un to pieņēma inspektors agr. O. Baltiņš. Svinības kuplināja Bunkas aizsargu nodaļas un Bunkas skolas skolēnu koris.

Ar interesi svētku viesi noskatījās mazpulka dalībnieku labi sagatavoto teātŗa izrādi: „Jaunie arāji."

Aizsaules ceļos

Mūsu mazpulka dalībnieks

Richards Lilisons,

miris š. g. 28. janvārī. Viņu pieminēs

172. Jeŗu-Oleru mazpulks.

Tā Tu aizgāji, zudi kā ēna,
Gaisi kā tvana skaņa lēna.
Pasmaidīji — vārdus mīji, —
Te tik piemin, ka Tu biji.

Š. g. 5. februāri no mums šķīrās mūsu mīļais mazpulka dalībnieks

Alberts Prakofjevs.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

109. Bēnes mazpulks.

Mūsu mīļā un čaklā 312. Matkules mazpulka dalībniece

Renate Krūmiņa

dzim. 1922. g. 22. nov., šķīrās no mums uz mūžu 1938. g. 25. februārī. Viņu piemiņā paturēs

312. Matkules mazpulks.

Mazpulka dalībnieks

Evalds Zālīts

ir miris 1938. g. 10 februārī. Viņu mīļā piemiņā paturēs

36. Viesītes I. mazpulks.

Par 1938. g. 13. februārī viņā saulē aizsaukto kluso darba darītāju

Juri Albertu Tomševiču

sēro **150. Klosteres mazpulks.**

Š. g. 17. februārī pēc neilgas ciešanas šķīrās no mums mazpulka dalībnieks

Indriķis Ezermalis.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

269. Kuldīgas mazpulks.

Š. g. 27. februārī ātrā nāvē no mums šķīrās mūsu mīļā biedrene-veicinātāja

Lilija Zaķevice.

Pēc viņas sēro

634. Taurkalnes-Vasku mazpulks.

Paziņojumi

● **Jaunu mazpulku reģistrēšana šogad pārtraukta no 15. maija līdz 15. oktōbrim.**

● Visiem mazpulku vadītājiem, kopā ar dalībniekiem, **jāpiedalās »meža dienās«**, (no š. g. 21. aprīļa līdz 22. maijam), **»spodrības nedēļā«** (no š. g. 24. aprīļa līdz 1. maijam) un **ģimenes dienas sarīkojumos** š. g. 8. maijā.

● Mazpulku vadītājus lūdzam ieteikt mazpulku dalībnieku vecākiem, **pieņemt savās saimniecībās pa vasaru trūcīgos pilsētnieku bērnus**, kuŗus uz laukiem novieto Tautas labklājības ministrija un slimo kases. Vecākiem, kas vēlētos bērnus pieņemt savās ģimenēs, jāpiesakās pagastu valdēs, izpildot īpašas veidlapas un atzīmējot, ka saimniecībā ir mazpulka dalībnieks-ce. Pilsētnieku bērni jāuztur ģimenē līdzīgi ģimenes locekļiem, par ko T. L. M. maksā līdz Ls 20.— mēnesī.

● **Mazpulku dalībniekiem, kuŗi pa vasaru izbrauks no pilsētām uz laukiem,** ārpus sava mazpulka darbības raņona, **vai ari izbrauks praksē vai apmaiņā** cita mazpulka darbības raņonā, **jāpiesakās pie tuvākā mazpulka vadītāja** un jāpiedalās tuvākā mazpulka sanāksmēs, sacikstēs u. t. t.

● Aizrādām mazpulkiem, ka **visās sarakstēs jālieto tāds mazpulka nosaukums un numurs, kāds publicēts 1937. g. vadītāju sarakstā,** kas piesūtīts visiem vadītājiem, izņemot gadījumus, kad mazpulks pārdēvēts, kas tādā gadījumā ir izziņots „Mazpulkā". Piem. nevar rakstīt 721. „Darbs", bet gan 721. Jaunjelgavas „Darbs" u. t. l.

● **Mazpulku dalībnieku grāmatvedības atzīmju pārbaudīšanai** noder sekošas darbu normas:

Uzart var 100 m² — 15 min., noecēt vienu kārtu — 100 m² — 2 min.; ar atspeŗu ecēšu var apstrādāt 100 m² — 6 min.; kūtsmēslus var izvest ½ klm attālumā 10 stundās — 15 vezumus; mēslus var izārdīt 100 m² — 15 min.; izsēt mēslus vai labību var 100 m² — 3 min. Kartupeļus var izstādīt 1 stundā — 60 kg; kāpostus un lopbarības bietes 100 stādus var izstādīt 10—15 min.; cukurbietes var izretināt 100 m² — 1½ stundas; ar rušinātāju var apstrādāt 100 m² —3 min.; ar kapli var izkaplēt — 1 stundā — 60 tekošus metrus (ja stādu rindas 50 cm attālumā).

● **Aizrādām visiem mazpulku dalībniekiem, kuŗi pa vasaru izbrauks no pilsētām algotā darbā uz laukiem,** par ganiem vai t. l., ka pirms izbraukšanas no mazpulka vadītāja jāsaņem **Lauksaimniecības mācekļa grāmatiņa.**

Mācekļa grāmatiņas vadītāji var pieprasīt LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai vai sava novada mazpulku inspektoram. Tās izsniedz par brīvu.

● **Paziņojam, ka mazpulki un mazpulku dalībnieki var piedalīties mežaudzētāju sacensībās,** kur godalgošana paredzēta 1941. gadā. Apmežojumi jāizdara 1938. gadā. Mazpulku dalībniekiem sacensībai jāpieteicas pie sava mazpulka vadītāja, bet **mazpulkiem jāpieteicas un jāiesūta dalībnieku pieteikumi līdz š. g. 1. jūnijam sava novada mazpulku inspektoram.** (Tuvāki norādījumi šī numura rakstā 167. lpp.).

● Paziņojam, ka visi mazpulki, kuŗi līdz š. g. 15. martam ir pieteikuši LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai **ārstniecības augu** vākšanu un audzēšanu, varēs visus pieteiktos augus nodot T. L. M. ārstniecības augu uzņēmumam Rīgā, Marstaļu ielā 7, dz. 11, „Mazpulka" par š. g. februāŗa numurā izsludinātām cenām, izņemot bērzu lapas, kuŗas varēs nodot tikai ⅗ no pieteiktā daudzuma un aveņu lapas — ½ no pieteiktā daudzuma.

● 134. Zūru mazpulks apvienots ar 153. Leču mazpulku, nosaucot jauno mazpulku par **134. Zūru mazpulku.** 566. Belušu mazpulks pārdēvēts par **566. Akmeņu mazpulku.**

● Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidreģistrā šādi jauni mazpulki: **1091. Kazinču, 1092. II. Daugavpils valsts ģimnazijas, 1093. Puikules, 1094. Mežotnes lauks. vidusskolas »Viesturs«, 1095. Ludzas ģimnazijas, 1096. Daugavpils VII. un 1097. Arakstu.**

● LLK rakstu apgādā dabūjama brošura **»Jāņu dziesmas«**, kur Latviešu Folkloras krātuve sakopojusi jaukākās Jāņu dziesmas un tā ieteicama katram mazpulkam. Cena Ls 1.20 eks.

● **LLK Mazpulku piederumu apgādā dabujami sekoši jauni piederumi:**

Mazpulku dalibnieku māju ceļa rādītāja nozīmes à Ls 0,75. Nozīmes zīmogotas un dabūjamas tikai LLK Mazpulku piederumu apgādā.

Ādas apstrādāšanas instrumenti a Ls 14,25 komplekts (12 priekšm.)

Ādas kodnes (beices) dažādās krāsās à Ls 0,35 mazā pudelīte un à Ls 0,60 lielā pudelīte.

Ādas nekrāsotas, dažādu priekšmetu izgatavošanai à Ls 1,95 kv. pēdā.

Aužamas stelles (somu tipa) 150 cm platas à Ls 135,— (bez piesūtīšanas).

● Ogu un augļu standartiesaiņojumu gatavošana mazpulkos. LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai ienākuši daudzu mazpulku lūgumi vietējos kursus standartiesaiņojumu gatavošanā atļaut noturēt nevien š. g. aprīlī bet arī maijā. Paziņojam, ka kursus var rīkot š. g. „Mazpulka" 3 № paziņojumos noteiktā kārtībā š. g. aprīlī un maijā un ziņojumi par notikušajiem kursiem piesūtāmi novada inspektoram līdz **š. g. 10. jūnijam.**

● **Sēklu iegāde.** Mazpulku piederumu apgādā nelielos daudzumos vēl dabūjamas šādas labības sēklas un kartupeļi:

Vasaras kvieši — Rubina, Dimanta un Ekstra Kolben. Mieži — Maija un Kenia. Auzas — Zelta Petus II un Uzvaras. Zirņi — visas sēklu sarakstā minētās šķirnes. Lini — Rota II un Kartupeļi — Hero.

Parējās šķirnes jau izpārdotas.

● Ar šo gadu mazpulkos var sākt jaunu nozari **vasaras puķu sēklu audzēšanu.** Zemāk atzīmētās vasaras puķu sēklas rudenī uzpirks A/S. Latvijas Centrālais Sēklu Eksports par šādām cenām:

1.	Adonisa rozītes, Adonis aestivalis	Ls 4,—	par kg
2.	Alises, Alyssum Benthamii	„ 12,—	„ „
3.	Godecijas, Godetia . . .	„ 20,—	„ „
4.	Iberis, Iberis umbellata .	„ 8,—	„ „
5.	Jaunava zaļumos, Nigella	„ 6,—	„ „
6.	Klarķija, Clarcia elegans fl. pl.	„ 20,—	„ „
7.	Kliņģerītes, Calendula officinalis fl. pl.	„ 8,—	„ „
8.	Krese, Tropaeolum majus x nanum	„ 4,—	„ „
9.	Lini, Linum grandiflorum rubrum	„ 6,—	„ „
10.	Lupines	„ 8,—	„ „
11.	Magones, Papaver paeoniflorum fl. pl.	„ 6,—	„ „
12.	Matiola, Matthiola bicornis	„ 6,—	„ „
13.	Puķu zirnīši, Lathyrus odoratus	„ 4,—	„ „
14.	Rezēda, Reseda odorata grandiflora	„ 6,—	„ „
15.	Saulgrieži, sarkanie, Helianthus annuus purpureus .	„ 10,—	„ „
16.	Silmalīte, Nemophila insignis.	„ 6,—	„ „
17.	Šķidrauta puķe, Gypsophila elegans	„ 6,—	„ „
18.	Trekterīši, Convolvulus tricolor	„ 4,—	„ „

Mazpulkiem, kas vēlētos vasaras puķes audzēt un sēklas nodot A/S. Latvijas Centrālam Sēklu Eksportam, jāpieteicas LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā līdz š. g. **30. aprīlim,** minot, kādas no atzīmētām puķu sēklām vēlas audzēt. Izsējas materiālu puķu sēklu audzētāji var iegādāties Mazpulku piederumu apgādā. (skat. sēklu cenu sarakstu „Mazpulka" 3. Nr.).

● **Kļūdu izlabojums.** 1. Š. g. „Mazpulka" 3. nr. paziņojumos Mazpulku piederumu apgāda sēklu sarakstā ieviesusies kļūda. 143. lpp. otrā ailē sākot ar 15. rindu no apakšas iespiests: Adonisa rozītes (Adonis aestivalis) 1 kg Ls 2.—, 100 gr Ls 0 25, 10 gr — 0,10, **bet jālasa 100 gr Ls 2.—, 10 gr. Ls 0.25, porc. Ls 0.10.** Šis labojums cenu ailēs attiecas uz visām puķu sēklu cenām līdz saraksta beigām 144 lpp.

II. Š. g „Mazpulka" 1. Nr. rakstā „Gatavojaties piecciņām!" 26. lpp. skalu izmēru tabulā iespiests: 1. Pamatpiņumam: a) Garumskali platums „4,5" cm vietā **jābūt »5« cm.**

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

LLK Kaucmindes mājturības skolas

kokaudzētavā

dabūjami augļu koki

Cenu rādītājus uz pieprasījumu izsūta par brīvu

Pasta adrese.: Kaucmindes mājturības skolai c. Bausku. Tālr. Bauska 214.

Latvijas Lauksaimniecības Kamera

Jāniša un Līžuka pavasaŗa sapņi

ART. VILKS

Kā ražu pacelt? — domā Jancis —
Būs jāņem talkā vecais Krancis!
Lūk, lauciņu viņš viegli ecēs,
Kad vecais draugs tam priekšā tecēs.

Prot Līžuks do, si ,la, sol, fā —
Un šovasar viņš darīs tā:
Vāks meitenes un zēnus pulkos,
„Uz balsīm" skaistas dziesmas tulkos.

Šai sēdē Jancis ņēmās vēstīt
Par kultūrām, ko šogad dēstīt.
Bet Līžuks, kam ir maigums dabā,
Ceļ balsi puķuzirņu labā.

Ies Jancis šogad kaimiņmājās,
Cels visus miega mices kājās,
Tos mācīs drošā solī iet
Tiem līdzi, kas par darbu dzied.

Bet Jancis pārsteigumu rādīs,
Un tādas cukurbietes stādīs —
Kas rudenī tik lielas briedīs,
Ka fabrīkā tās neiespiedīs.

Kad Lieldienas jau tuvu klāt,
Sāk bērni veco vistu rāt —
„Nu saturies, ka vari spēt
Pa dienu piecas olas dēt!"

Mazpulku ievēribai

Par tautas tradiciju vākšanu godalgoti šādi mazpulku dalībnieki: **Skaidrīte Upīte,** 538. Kalsnavas mazpulkā par 640 variantu iesūtīšanu, **Rasma Ozoliņš,** 404. Suntažu mazpulkā par 403 var. iesūtīšanu, **Emma Namnieks,** 450. Lamiņu mazpulkā par 402 v. iesūt., **Voldemārs Mažis,** 599. Virgas mazp. par 237 var. iesūt., **Emma Jansons,** 304. Zebrenes mazpulkā par 147 variantu iesūtīšanu.

Visi šie dalībnieki saņems vērtigas balvas — grāmatas no Tautas folkloras krātuves

Savākto tautas tradiciju iesūtīšana „Mazpulka" redakcijai vēl turpināma.

Saturs:

	Lpp
Spēks, kuŗu mēs mantojam Lieldienu rītā. A. Lūsis	145
Marta vēji. Ed. Tūters	146
Pie pagātnes lieciniekiem. O. P.	147
Grāvrači. A. Jansona stāsts	148
Kustības dziesma. Kuri - Beri	154
Draugi. A. Silgailes stāsts	155
Tālos ciemos. (Beigas.) A. Treicis	159
Jaunais Fu. (Turpinājums.) Elizabete Foreman - Levis	162
Krāšņās dālijas ir ļoti viegli pavairot un audzēt. Ņīna Berga	164
Piedalīsimies meža audzētāju sacensībā. Inž. mežk. E. Bakūzis	167
Jaunais līdums. J. Sproģis	171
Kā strādā 599. Virgas mazpulks. V. Mažis	174
Praktikantes vasara. A. Dolmane	175
Mazpulku dalībniekiem šogad jāizdara miežu sēklas kodināšanas mēģinājumi. Prof. M. Eglītis	176
Kā es audzēju baldrijāņus. J. Bormanis	177
Kā spodrības nedēļā pārkārtosim savu māju. M. Ķeņģis	178
Iznīcinot Bārbeles — ievāksim drogas. R. Jākobsons	180
Mazpulku dalībnieku darbi pavasarī. Agr. K. Ķirsis	182
Grāmatu apskats	184
Pašu darbs	185
Mazpulku dzīve	186
Paziņojumi	188
Jānīša un Līžuka pavasaŗa sapņi	190

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem iznāk katra mēneša 15. dienā.

Redakcija un ekspedīcija: Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, Tālr.: redakc. 1000 — 14, eksped. 1000 — 47

Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tekošs rēķins pastā 4564

Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 lap. p. — Ls 50,—, 1/4 lap. p. — Ls 25,—

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

A/S „ROTA" Jelg. nod. Jelgavā, Poruka ielā 5, tālr. 519. 1215 Šis numurs iespiests 34.000 eks.

LLK Priekuļu lauksaimniecības vidusskola piedāvā pārdošanai

Augļu kokus, ogulājus,
košuma kokus un krūmus
un ziemciešu puķes

Tuvākas ziņas cenu rādītājā, kuŗu uz pieprasījumu izsūta bez maksas.

Pasta adrese: Priekuļu lauksaimniecības vidusskolai, caur Cēsīm, p. p. nod. PRIEKUĻI.

Jelgavas audums K. STRAZDS Tekstilfabrika un tirgotava
Jelgavā, Katoļu ielā № 30

PIEDĀVĀ:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānu. **Kungiem:** uzvalku, mēteļu, puskažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbniecība

FORMAS CEPURES,

formas tērpu piederumi, ka arī visāda veida ceļošanas un sporta piederumi, kā: portfeļi, naudas maki, somas, sedli, iemaukti, bises, futlāri, vingrošanas matrači, bumbas, kurpes, tāpat arī valsts un organizāciju karogi u.t.t.

dabūjami

A/S A. Ratfelders Rīgā, Kaļķu ielā 11

Pasūtījumus pieņem arī pa pastu.

Sēklas

dārzāju, lauksaimniecības, koku un puķu, **dālijas saknes, kamolu begonijas, gladiolas, dārzkopības rīkus** un piederumus, plašā izvēlē piedāvā

Heinr. Gegingera sēklu tirgotava, īpašn.

P. M. Jurkovskis,

RĪGĀ, Raiņa bulvārī Nr. 31.

Cenu rādītāju sūtu uz pieprasījuma par brīvu

Lietojiet tikai atzītus augu aizsardzības līdzekļus!

Nosprasits

ūdenī viegli šķīstošs varja arsena preparāts, vienā darba gājienā iznīcina kā lapasgrauzošos kaitekļus, tā arī augu slimības.

Solbars

sērkaļķa novārījums sausā veidā, labākais uu ērtākais līdzeklis augu slimību apkaļošanai.

Dabujami: L. L. K. augu aizsardzības līdzekļu apgādā, Rīgā, Baznīcas ielā 4a, tās kontrolfirmās, Centr. savien. „Turība", patērētāju biedrībās, sēklu tirgotavās.

M. GRASMAŅA sēklu tirgotava

īpašnieks F. ARKLIŅŠ

Jelgavā, Katoļu ielā Nr. 18. Tālr. 266

Dārzaugu, lauksaimniecības un puķu sēklas,

augļu kociņi, ogulāji un citi stādi, **dārzkopības rīki un piederumi, biškopības piederumi, mākslīgas bišu šūnas,** izgatavotas paša darbnīcā

Latvijas Lauksaimniecības kameras

izdevumā iznākusi

„NOVADU TĒRPU"

I. burt. Zemgale, II. burt. Kuldīga, Ventspils, Alsunga (pilnīgs apraksts tautas tērpu gatavošanai)

„Novadu tērpu" autori ir E. Kivicka un A. Karnups **Cena katrai Ls 1,80**

Pavisam iznāks 15 burtnīcas šādā kārtībā:

1) Zemgale
2) Kuldīga, Ventspils, Alsunga
3) Kurzeme (vīriešu tērpi)
4) Krustpils
5) Latgale
6) Vidzemes vidiene — Cēsis, Piebalga
7) Abrene, Lielvārde
8) Augšzeme, Rīga
9) Zemgale, Vidzeme, Latgale, Augšzeme (vīriešu tērpi)
10) Valmiera, Limbaži, Rūjiena
11) Ziemeļkurzeme — Talsi, Tukums, Dundaga, Pope
12) Skrunda, Kandava, Kabile
13) Smiltene, Alūksne
14) Sakaleja, Aizpute
15) Nīca, Bārta, Rucava, Virga

Pasūtot visas 15 burtnīcas, cena Ls 1,50 gab. (komplekts Ls 22,50).

„Novadu tērpi" nepieciešami visām mājturības un rokdarbu skolotājām, audējām un rokdarbu darinātājām.

„Novadu tērpus" paredzēts izdot 1938. gada pirmā pusē, lai tos varētu izmantot, gatavojot tērpus dziesmu svētkiem.

(Nogriezt, izpildit un nosūtīt)

Latvijas Lauksaimniecības kamerai

Jelgavā, Viestura piemiņas pili

Lūdzu piesūtīt „Novadu tērpu" šādas burtnīcas:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

(Ap pasūtāmiem numuriem apvelkami riņķīši)

uz šādu adresi:.....

.....

..... par ko iemaksāju pasta tek.

rēķinā 4564 Ls..... Paraksts:.....

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:

Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

JURA IRBES metalla pogu fabrika

Rīgā, Cēsu ielā Nr. 23, tālrunis 91325.

IZGATAVO:
Dažādu šķiru metalla pogas formas un civilapģērbiem. Nozīmes un medaļas.

Veļas pogas „Vaiņags" un „Valida". Diegu pogas „Austra". Matadatas un citus smalkus metalla izstrādājumus.

Vienmēr laba ir

Goeggingera šokolāde

Pieprasiet visur

V. OSENIEKS

Jelgavā, Katoļu ielā 13/15

Dzelzs un tērauda preču	nodaļa,	tālr.	134
Elektrotechniskā	„	„	658
Manufaktūras	„	„	927
Koloniālpreču	„	„	928
Grāmatvedība	„	„	909

Nodaļa: Bauskā, Tirgus laukumā 14, tālr. 117

Mazpulkiem ieteicama grāmata:

J. Štrīķis

Trušu audzēšana un kopšana

Praktiski padomi ar 68 zīmējumiem **à Ls 1,80**

Šīs grāmatiņas nolūks sniegt palīdzību ar praktiskiem padomiem trušu sugu izvēlē, trušu audzēšanā, slimību apkarošanā, truškopības ražojumu lietderīgā izmantošanā u. t. t.

Vairumā pie VALTERA un RAPAS akc. sab.

A\S. „Ādu un Vilnas Centrāle"

uzpērk par Zemkopības ministrijas noteiktām cenām **jēlādas** un **vilnu**

Galvenā noliktavā Rīgā, Ganību dambī 26

un savos provinces iepirkšanas punktos:

Alūksnē, Dārza ielā 3,
Cēsīs, Rīgas ielā 73,
Daugavpilī, Aleja ielā 57,
Jēkabpilī, Smilšu ielā 31,
Jelgavā, Mātera ielā 34,
Liepājā, Bāriņu ielā 4,
Madonā, Valmieras ielā 7,
Rēzeknē, 15. maija ielā 25,
Valmierā, Rīgas ielā 67

Pārējās pilsētās, ciemos un pagastos jēlādas uzpērk pāri par 100 aģentūras vietējo pašvaldību norādītās vietās un dienās.

Ieteicam vilnu iesūtīt pa dzelzceļu no jebkuras stacijas, adresējot: **Riga — Preču stacija, A'S. „Ādu un Vilnas Centrāle"**, pie kam dzelzceļa vedmaksu un piegādes izdevumus no stacijas noliktavā sedz sabiedrība. Nododot vilnu šādā veidā ražotājs saņem vistaisnīgāko cenu.

Jēlādu un vilnas uzpirkšanas tiesības pieder vienīgi **A/S-bai „Ādu un Vilnas Centrāle"**. Aģentiem sabiedrība ir izsniegusi īpašas apliecības. Kas ādas uzpērk bez apliecības, tas rīkojas nelegāli un nelikumīgi un nododams uzraudzības iestādēm saukšanai pie atbildības.

Aģentiem par katru ādu pirkumu obligāti jāizsniedz pārdevējam **A'S. „Ādu un Vilnas Centrāle"** ādu pieņemšanas zīmes noraksts.

Savos punktos sabiedrība maksā, **un ari aģentiem ir jāmaksā,** par tejādām, t. i. **pašreizējās sezonas preci,** šādas zemkopības ministra noteiktās cenas:

par I šķiru . . . . . Ls 5,50 gab.
„ II „ . . . . . „ 4,50 „
par III šķiru . . . . . Ls 3,50
„ brāķi . . . . . līdz „ 3,—

pie kam ādas **nevar būt vieglākas**

	Kaltētas.	**Sālītas vai svaigas**
I šķiras par	1,2 kgr.	2,8 kgr.
II „ „	1.— „	2,4 „
III „ „	0,75 „	1,8 „

Zemāka svara ādas ieskaitāmas brāķī.

Neparakstiet neizpildītas vai nepilnīgi izpildītas pieņemšanas zīmes, jo tas aģentam dod iespēju maksāt pārdevējam zemāku cenu, bet no sabiedrības, ierakstus vēlāk izdarot, iekasēt augstāku cenu, t. i. ādas īsto vērtību.

Dārzāju un puķu **SĒKLAS**

Augļu koki un ogulāji

ROZES zemās un augstās

Greznuma stādi

Ilggadīgas ziemciešu puķes, puķu sīpoli

lielā izvēlē S-bas

A. Rudzīts un T. Fogels

sēklu tirgotava

Rīgā, 13. janvāŗa ielā, pretim prefektūrai un Lielā Maskavas ielā, pie dzelzs tilta **Koku audzētava:** Brīvības gatvē, Krimuldas ielā № 2

Cenu rādītāji par brīvu

„CHRYSLER" automobiļi
„BUESSIN-NAG" šasijas
„TRIUMPH" angļu motocikleti
„CONTINENTAL" riepas
„K. S." aluzil virzuļi

Liels krājums rezerves daļas

Akc. Sab.

„Omega"

Automobiļu, motocikletu un to piederumu veikals

Elizabetes ielā Nr. 55

Tālr. 34604